

SITUATION

S T H L M

#206

OKTOBER 2014
ÅRGÅNG 19

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**HAPPY
DIVERS**

**GIVMILDHET
STHLM**

**UNDER REPETITION
- STRINDBERGS
"DÖSDANSEN"**

**SARAH
RIEDEL**

**MIKAEL SOL
TECKNAR
SIN SJUKDOM**

**"PUDDING"
- 30 ÅR I BÅSET**

TITIYO

"I dessa tider med SD och allt det här så är det kanske paradoxalt att säga det, men jag känner mig trygg i min relation till Sverige just nu"

SARA MOUM SPIDERS SPÅNGS ORKESTER ULF STAHERE SYSTER FÖRLAG KRYSS ZELDA

Släpp in solen i ditt liv

Med den svenska solskensfamiljen

Fakta om D-vitamin och K2

Under vinterhalvåret kan vi i Sverige inte bilda D-vitamin i huden eftersom UVB filtreras bort i atmosfären när solen står lågt. På sommaren kan huden bilda 10 000 IE D-vitamin på 30 minuter. *Vitamin D bidrar till immunsystemets normala funktion och ett normalt upptag av kalcium. Vitamin D och Vitamin K bidrar till att bibehålla normal benstomme. Kosttillskott bör inte användas som ett alternativ till en varierad kost. Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.*

Holistic

Holistic är ett svenskt företag som utvecklar egna kosttillskott. Holistics produkter finns hos terapeuter och i välsorterade hälsobutiker. Läs mer på www.holistic.se

MAGNUS SANDBERG

18 JAG ÄR EN VÄLDIGT BRA TRUMMIS NÄR JAG SPELAR SJÄLV, MEN NÄR JAG SKA SPELA MED ANDRA GÅR DET INTE SÅ BRA. PSYKET

Titiyo tar trumlektioner. Och vill en dag sätta ihop ett tjejband "som ESG ungefär". Innan hon på äldre dar tar sig an bluesen

JOEL NILSSON

36 DET STÅR BARA ETT ORD I MANUSET, "KLACK", DÅ OCH DÅ

Mikael Persbrandt letar efter sin karaktär i Strindbergs *Dödsdansen*

MARTINA HÖGLUND

14 VISSA AV OSS KUNDE INTE ENS DYKA FRÅN KANTEN AV BASSÄNGEN

Medelålders simhopparen Kalle Björklund (ej på bilden) vid enmeterssvikten

12 Sarah Riedel

Musikchefen på Kulturhuset Stadsteatern ser kultur som en empatisk motvikt till en hård värld

26 Puddingmaterial

Efter trettio år av tvätt, skridskoslip och trasiga axelskydd är Anders "Pudding" Weiderstål fortfarande given i båset

30 Givmildhet Sthlm

Tre sätt att ge av det man har. För att man kan. För att man vill. Och för att det behövs

56 Svepet

Mikael Sol, Syster förlag, Ulf Stahre, Spångs Orkester, Spiders, festivalen Monsters of Film, Zelda, recensioner med mera

7 Sara Moum

Tecknar mammas minne i blyerts

8 Gafta fram och tillbaka

Ny fjärrvärme, bikupor och utegym på Södervägen i Täby

10 Situation Waldersten

11 Maria Hagström

Om grader i rädslohelvetet

42 Stolt

Som Stephen King

44 Min plats i stan

Irene Pettersson återvänder alltid till "Grubben" på Kungsholmen

47 Hemma hos

Per Röhne i Farsta väntar på förstahandskontraktet

48 Med egna ord

Försäljarnas sidor

55 Korsord

64 Brilljant

Elektrikern Andreas Holmberg tävlar med strömmen

66 Läsaren

Lars-Olof Nyberg, Globen

Sara Moum

Jag är glad att jag inte är talman

Jag följde på plats en av debatterna i SVT med Stefan Löfven.

Som brukligt fick journalisterna sitta i foajén och följa själva samtalet på en tv-skärm, när det var fem minuter kvar fick vi tassa in i studion och ställa oss i ett hörn. När kamerorna släckts baxades sedan Stefan Löfven åt vårt håll och han stannade sedan kvar där i hörnet – med händerna knäppta på magen – så länge det fanns frågor kvar att svara på.

Jag väntade till sist. Sedan frågade jag honom om han innerst inne kände sig förberedd, på ett mer mänskligt plan, för att bli statsminister om han nu skulle bli det. Om

han hunnit att på djupet tänka över den förändring av livet det skulle innebära. Han svarade tvärsäkert. Men inte riktigt på min fråga. Visst var han beredd, det var det han jobbat under två år nu – att Sverige skulle få en ny regering, en ny statsminister. Och att Socialdemokraterna var redo att ta det ansvaret för Sverige.

Jag frågade igen, försökte formulera om det lite, om han efter bara två år som partiledare verkligen hunnit reflektera över att det jobb han är på väg att kanske få handlar om att leda ett land – en tämligen grannliga uppgift, inget självklart yrkesval för just vem som helst. Han svarade ånyo att han var redo, att visst, det blir säkert en förändring i livet, men han känner

att han klarar av det, är väl förberedd, och det är den förändringen han anser att Sverige behöver nu.

Två veckor senare var det val. Nu vet vi resultatet. Det ser inte ut att bli några lata dagar för någon som har sin arbetsplats i Riksdagshuset, oavsett partitillhörighet. Det parlamentariska läget är, för att uttrycka sig mildt, aningen prekärt.

BARA NÅGRA DAGAR före valet intervjuade jag Titiyo. Vi pratade inte specifikt om politik, men Titiyo nämnde i en passus om sig själv att hon numer känner sig trygg i sin relation till Sverige, "trots det här med SD och allt".

Tydligt gör det ondare med

ryggplask än med magplask. I alla fall enligt de medelålders simhoppare som tränar en gång i veckan på Eriksdalsbadet. Läs reportaget på sidan 14.

Givmildheten i Stockholm kan se ut på olika sätt. På en hemsida, ute på Ingarö och i Midsommarkransen tar den sig olika former. Läs mer på sidan 30.

På tal om givmildhet – jag är glad att jag inte är talman.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Många har inte råd med semester"

Anna Svanström

GÖR: Verksamhetsansvarig för Gatujuristernas rådgivning vid Situation Sthlm
"JAG HAR NYLIGEN blivit rekryterad till ledningsgruppen för Gatujuristerna efter att ha varit

rådgivare i ett år.

Gatujuristerna är en organisation med cirka 50 medlemmar som alla har läst fyra terminer på juristprogrammet och ger gratis rådgivning hos fyra olika organisationer i Stockholm.

Numera är jag en av fem som sköter rekrytering av nya rådgivare och övergripande planering och samtidigt har ansvar för en av fyra anläggningar som vi ger juridisk rådgivning vid.

Rådgivningsschemat för terminen är färdigt och vi hoppas kunna hjälpa så många klienter som möjligt under hösten på Situation Sthlm."

Torbjörn Mannehed

GÖR: Föreståndare för Hela människan i Enköping som distribuerar Situation Sthlm till försäljare där
"SOM FÖRESTÅNDARE ÄR jag personalansvarig, har kontakt med

myndigheter och håller ihop verksamheten, både dagcentret och härbärgat. Jag är också en del av stödet till våra deltagare. Det är väldigt givande att jobba här, alla dessa möten med människor. Här ser vi människan bakom missbruket, där finns det en människa som har mycket att berätta, som kan mycket och har mycket att ge. Vi gör även resor och utflykter tillsammans ibland. I morgon ska vi till Brygggholmen, en ö här i Mälaren, för att äta lunch och knalla runt. Varje år åker vi också en vecka till Sälen. Många har inte råd med semester och kommer knappt utanför Enköping annars."

Ulf Stolt

GÖR: Chefredaktör och ansvarig utgivare
"I SLUTET AV intervjun med Titiyo kom jag på att jag borde göra en kort sekvens som jag filmade med telefonen för vår

webb-tv.

Jag kom på att Titiyo – när jag satt med i studion en stund under repetitionen – höll upp sina vita maracas med dödskallar på och visade dem för mig och sa: 'Påminn mig sen att jag ska berätta historien om de här.' Och det visade sig vara en ganska dråplig historia som innehöll en känd filmregissör, stöld, svenska musiker, mutor och alkohol.

Vill du höra historien i sin helhet får du ta dig in på Situation Sthlms webb-tv, Twitter, Facebook eller Instagram."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidsningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
 Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljarblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:

- är en gatutidning
- skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
- erbjuder hemlösa människor sysselsättning
- verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör & ansvarig utgivare
 Ulf Stolt
 ulf@situationsthlm.se
 08-545 953 90

Reporter
 Maria Hagström
 maria@situationsthlm.se

Consigliere
 Jan Lindström

Art Director
 Jesper Weithz

Webbredaktör
 David Bogerius

Redaktionsråd
 David Bogerius, Gerd Eriksson,
 Alexandra Sundqvist

Korrektur
 Hanna Hård

Medverkande skribenter
 Henrik Emilson

Medverkande fotografer & illustratörer
 Martina Holmberg, Sara Moritz,
 Joel Nilsson, Sofia Runarsdotter,
 Magnus Sandberg

För osignerat material svarar redaktionen.
 Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
 www.situationsthlm.se

E-post
 red@situationsthlm.se

Tryck
 V-Tab 2014

Räckvidd
 145 000 läsare
 (Orvesto konsument 2014:1)

Upplägga
 33 100 ex/mån (TS helår)
 ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD
 Pia Stolt
 pia@situationsthlm.se
 08-545 953 87

Ekonomi
 Lilian Dahlqvist
 lilian@situationsthlm.se
 08-545 953 86

Adress
 Krukmakargatan 34A
 118 51 Stockholm

Tel
 08-545 953 91

Fax
 08-668 79 09

Organisationsnummer
 55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
 pg. 25 59 89-6
 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
 Jenny Lindroth
 jenny@situationsthlm.se
 08-545 953 88

Samordnare
 Ingmari Olofsson
 ingmari@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Mariah Jansvik
 mariah@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Telefonnummer distribution
 08-545 953 81

Öppettider
 Måndag till fredag kl. 8-15
 Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
 pg. 28 19 18-3
 bg. 5357-3259

Insamlingskonto
 90 19 19-1

Organisationsnummer
 80 24 11-14 97

ANNONSERING & PRENUMERATION
 Herman Sundgren
 herman@situationsthlm.se
 08-545 953 94

Carl Larsson
 carl.larsson@mediakraft.se
 tel. 070-147 50 29

Robert Wallner
 robert.wallner@mediakraft.se
 tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
 12 nummer kostar 660 kronor

E-post
 situationsthlm@pressdata.se

441 428
 Tryckes

I huvudet på läsarna "Era intervjuer håller alltid högsta klass"

Tänk på miljön, Ica

För en tid sedan skrev ni ett reportage om pant och återvinning. Jag har tänkt på en sak efter det – varför får jag mina bonuscheckar hemskickade per brev från affärer där jag handlar och har kort, som Ica. Varför sätter de bara inte in bonusrabatten på mitt kort och mailar mig att jag fått det? Skulle spara både tid, pengar och framför allt miljön.

GITTAN W

Kul med Situation Sthlm i sociala medier

En vän till mig tipsade om ert Instagramkonto. Via det hittade jag er på Facebook och jag följer er

även på Twitter. Kul att ni gjort er mer synliga i sociala medier på sista tiden. Skönt att slippa personliga åsikter om ditt och datt – sånt håller redan så många på med – utan att ni bara använder era sociala medier som ett sätt att sprida innehållet i tidningen. För det förtjänar verkligen att spridas.

Varje morgon på väg till jobbet börjar jag min tunnelbaneresan från Solna med att kolla om ni uppdaterat någonstans. Och det har ni nästan alltid.

YVONNE

Hur läsa gamla intervjuer?

Jag skulle vilja kunna läsa flera av de intervjuer ni gjort tidigare, både

den med Kent i somras och intervjun i våras med First Aid Kit och även andra intervjuer ni publicerat. Kan man beställa gamla nummer av er eller måste man gå till KB och läsa de gamla tidningarna?

Hälsningar,

PETER NILSSON

SVAR: Om du vill läsa en enskild intervju skulle jag råda dig att klicka in på vår hemsida och klicka på tidningsbuntens i övre högra hörnet och sedan leta fram det nummer du vill läsa ur. Vi har ett arkiv på nätet som sträcker sig ungefär tre år bakåt där tidningen finns tillgänglig som läsbar pdf. Vi lägger upp tidningen i arkivet på hemsidan med två månaders släpplag.

ULF STOLT, CHEFRED. & ANSV. UTG. SITUATION STHLM

Tips på intervjuperson

Vill bara tipsa redaktionen om att intervjua fotograf Anders Petersen. Var och såg hans fantastiska utställning och tror han skulle bli perfekt i Situation Sthlm – era intervjuer håller alltid högsta klass.

NIKLAS ANDERSSON

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34A, 11851 Stockholm.

Fax: 08-668 79 09.

Mejl: red@situationsthlm.se.

Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

SVERIGES RADIOS SYMFONIORKESTER DANIEL HARDING

#4 Mångfald och klassisk musik
Torsdag 2 okt kl 20.30
Författaren **Candace Allen** håller ett föredrag om musikens plats i ett mångkulturellt samhälle.

#5 Retorik i tal och musik
Torsdag 13 nov kl 20.00
Samtal mellan författaren **Sam Leith** och dirigenten **Daniel Harding** om språklig och musikalisk retorik.

#6–12
Läs mer på berwaldhallen.se
Evenemangen sker på engelska.

interplay

berwaldhallen
sverigesradio

HUVUDSTAN

Hans och Greta får nytt liv

TEATER Klassikern *Hans och Greta* får nytt liv i Dramatens regi. Martina Montelius har skrivit manus till pjäsen för Unga Dramaten. Den beskrivs som en osentimental nytolkning av den klassiska folksagan. I pjäsen lämnar föräldrarna sina barn i skogen eftersom de inte längre har råd att ta hand om dem.

– Framför allt är det en pjäs om barnfattigdom och vad som händer i en familj där föräldrarna är extremt utsatta. Jag tror att sagans form lämpar sig väldigt bra för att ta upp det ämnet. Det läskiga, hoten utifrån och den hjälplösa familjen vävs in i musik, magi och humor. Det gör känslorna lättare att ta i.

Liksom huvudkaraktären i Martina Montelius bok *Främlingsleguanen* är barnen i *Hans och Greta* överlevare.

Martina Montelius menar att hon identifierar sig med det starka barnet.

– Jag tror att detta är ett genomgående tema i mycket som jag har skrivit ända sen jag började. Jag fascinerar mycket av, och identifierar mig med, det starka och självständigt tänkande barnet.

Har du "uppggraderat" historien i pjäsen, valt att förstärka vissa teman?

– Ja, lite! Det finns mer psykologi i dramatiseringen än i sagan. Exempelvis får pappan dåligt samvete på slutet och behöver hjälp av barnen att hantera det. Barnen spelar också "Plants vs. Zombies" på surfplattor som de har fått av Stadsmissionen.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

ROBERT STENBERG

A poster for the Vasa Museum program for autumn 2014. The background is dark with white text and a white line drawing of the Vasa ship. The text includes the museum's name, the program title, a list of activities, and the website. At the bottom, it says 'en del av STATENS MARITIMA MUSEER'.

VASA MUSEET

PROGRAM HÖSTEN 2014

AFTERNOON TEA
SOPPFÖREDRAG
FÖR FÖRÄLDRALEDIGA
GUSTAV ADOLF-DAGEN
FÖRELÄSNINGAR
MAGASINSVISNINGAR
HAMLET GOES VASA

WWW.VASAMUSEET.SE

en del av STATENS MARITIMA MUSEER

Nätkatter på Södra Teatern

VIDEO Världens första kattvideofestival, Internet Cat Video Festival från USA, visas på Södra Teatern 9 oktober.

Då visas sammanlagt 70 minuters film, cirka 80 olika kattklipp och videosnuttar på nätets sötaste, roligaste, elakaste och mest äventyrliga katter. Alla som gillar kattfilmer kan gotta sig och titta tillsammans.

Utöver kattfilm blir det också panelsamtal om internetkattens roll

i samhället och festivalen avslutas med en hejdundrande kattnattklubb.

– Internetkatten är ett av vår tids största populärkulturella fenomen. Festivalen är ett sätt att analysera varför och sätta in den i en kontext. Katten är dessutom ett djur som alltid har förknippats med feminism, säger Anna Efraimsson, initiativtagare till festivalen. Alla som vill får komma utklädda till katter under festivalen. Och eftersom intresset har varit stort redan innan kommer det även att bli en matinévisning 11 oktober.

GERD ERIKSSON

Anhörigvecka i Stockholm

KURSER Under en veckas tid, med start 4 oktober, blir det fokus på dig som är anhörig. Runt om i stadsdelarna kommer det att vara en mängd aktiviteter. Det blir föreläsningar och seminarier varvade med matlagningskurser, gympa och massage. Föreläsningarna handlar bland annat om bipolär sjukdom, demens, hbtq, missbruk och asperger.

Och om hur man som anhörig ska orka.

– Dels ordnar vi den här veckan för att uppmärksamma de anhöriga som gör ett viktigt jobb och sköter en del av omvårdnaden, dels för att få möjlighet att komma i kontakt med de anhöriga, säger Carl Smittberg på Äldreförvaltningen.

Det är första gången anhörigveckan i Stockholm riktar sig även till dem som är under 65 år, och stadsdelarna själva har fått vara med och bestämma inriktningen på programmet. Det mesta är gratis och anhörigveckan inleds med en heldag i Stadshuset.

GERD ERIKSSON

KONST SARA MOUM KOMMENTERAR
SAMTIDEN I BLYERTS

"Jag skapar en relation till henne"

MED SINA BLYERTSTECKNINGAR

lyckas konstnären Sara Moum såväl kommentera samtiden, som få oss att vända blicken inåt. Hon har precis avslutat sin första separatutställning på Galleri Ingela S på Klara Östra Kyrkogata, men är tillbaka där igen i jubileumsutställningen i november. Hennes teckningar har tidigare visats på Liljevalchs vårsalong och Östergötlands museum.

– Jag har alltid suttit hemma och ritat, men aldrig riktigt tänkt på att det finns konstutbildningar. Sedan snubblade jag över Ernst Billgrens bok *Vad är konst?* och fastnade vid svaret på frågan "När kan man kalla sig konstnär?". Ernst svarade: "På torsdag", det var på en onsdag så jag tänkte: Då börjar jag i morgon.

De detaljrika teckningarna, exempelvis verket "På hemmaplan" som föreställer en man med ett tandkrämsleende, ackompanjeras av text med hög igenkänning, som: "Det totala utanförskapet är det enda jag nånsin känt mig hemma i."

– Skam och utanförskap är ofta de sista känslorna människor vill visa. Därför anstränger man sig för att förstärka motsatsen.

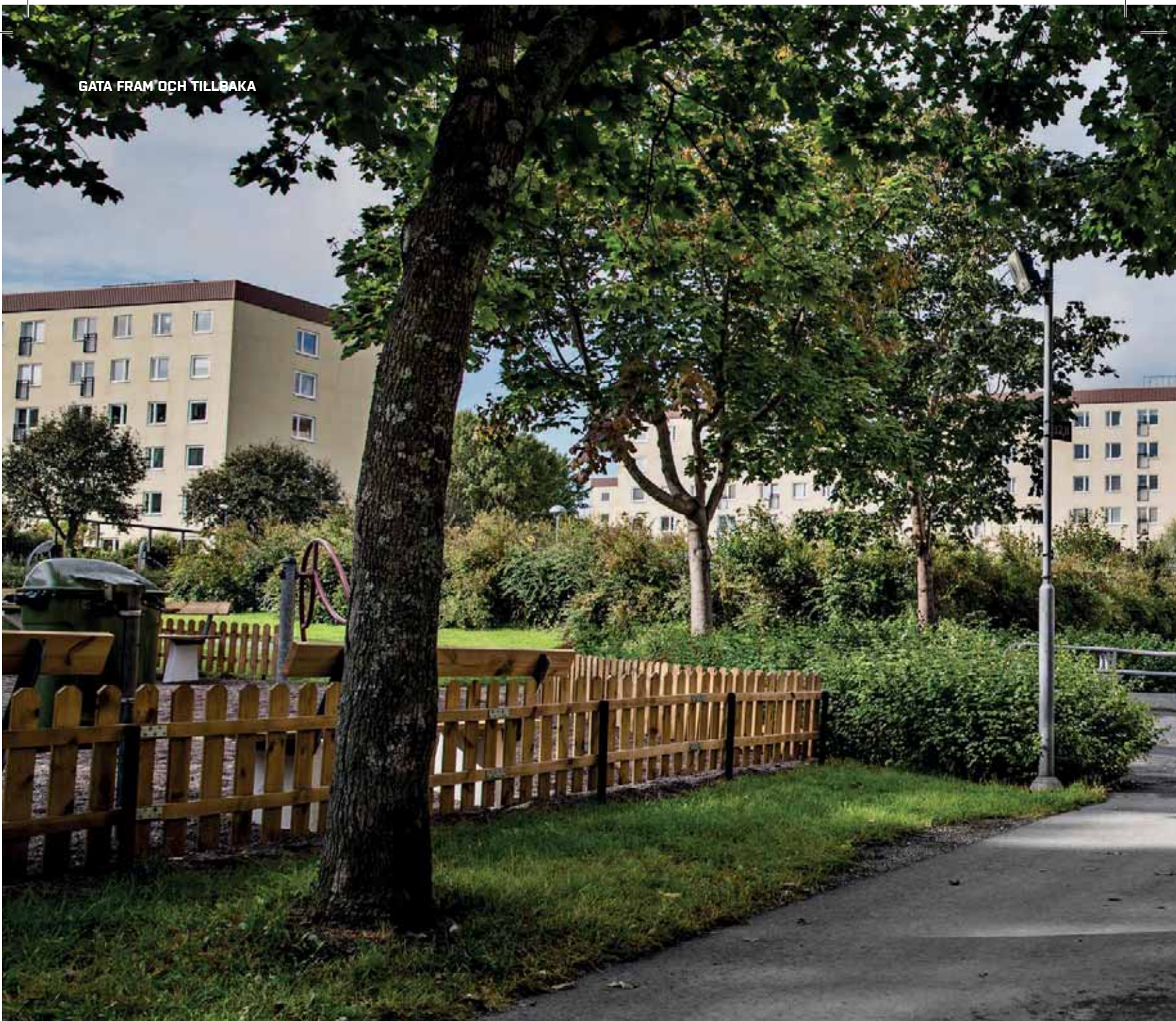
Gemensamt för flera av Sara Moums verk är att de kretsar kring just det introverta – kring avståndet mellan den inre bilden, det man känner, och det krispiga, lyckade som presenteras utåt. Hon tilltalas av det lågmålt absurda och tycker att författaren PO Enquist i detta avseende är "världens roligaste man".

Flera av verken föreställer en och samma kvinna – hennes egen mamma.

– Min mamma fick cancer när jag var nyfödd och dog när jag var sju år. När jag ritat av henne känner jag en närhet till henne. Det är som att jag skapar, eller återskapar, en relation till henne.

SARA MOUM

ALEXANDRA SUNDQVIST

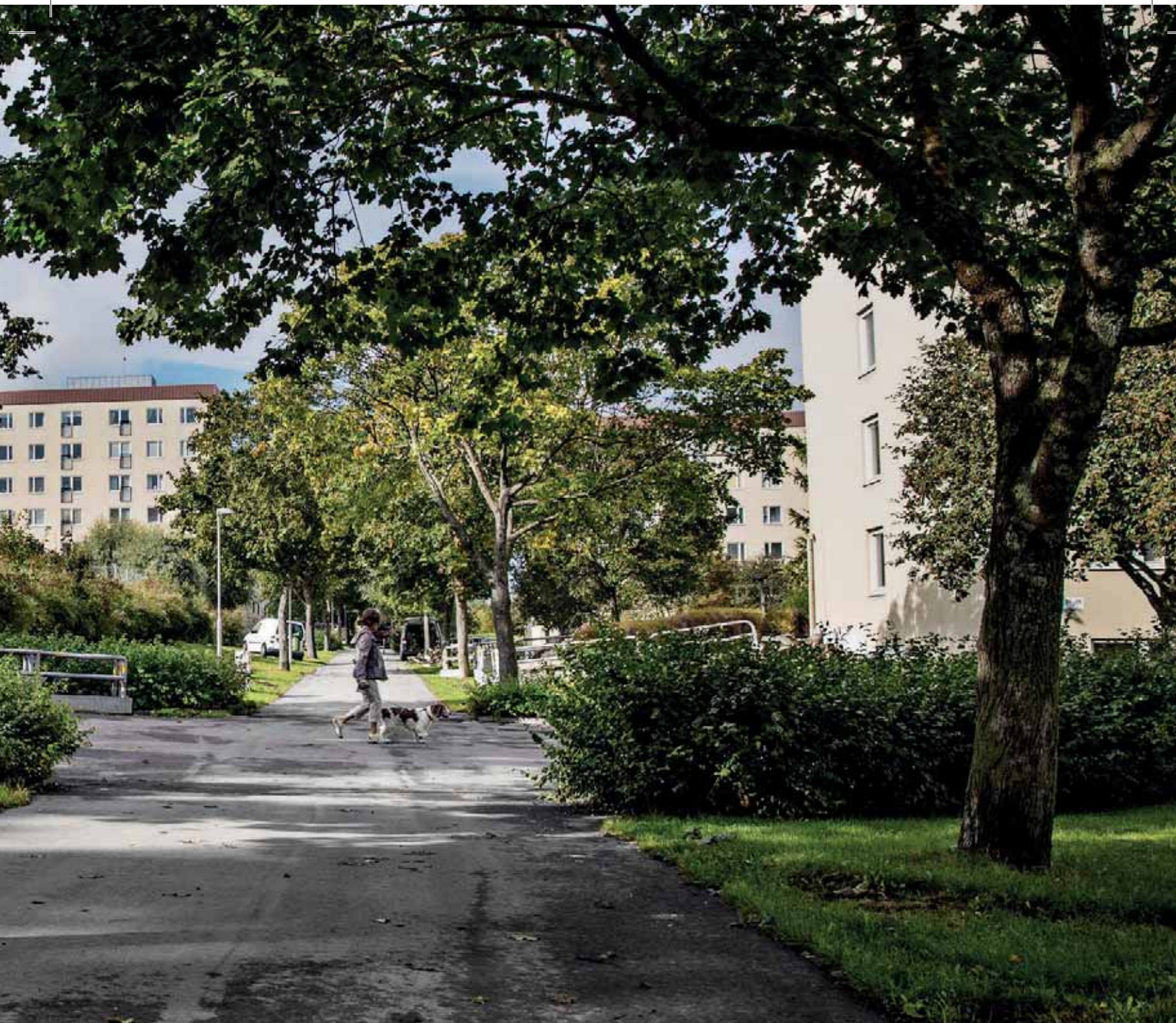
Södervägen, Täby 13.06–13.54

.....

Mannen på bänken i allén berättar att Södervägen var ett område som var tänkt för barnfamiljer när han flyttade hit för 20 år sedan. Men nu bor det mest äldre här. **TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG**

DET STÅR 21 cypresser utmed ena fasaden och dörren till Viggbysalen är öppen, det stretar lite sommar kvar i väderprognosen och precis när två Roslagsbanor möts med ett suckande vakuum på andra sidan bommarna kommer en parant dam i rosa cardigan och solglasögon ut genom porten. I handen bär hon en stol, en handsnidad matsalsstol med ett skosnöre knutet om den spruckna sitsen. Hon är på väg till möbelsnick-eriet på andra sidan järnvägen.

– Stolen är från Öland. Min faster jobbade på kontor där och de hade möbelen där, när kontoret avyttrades och la ner fick hon möjlighet att köpa dem. Jag har två av de sex stolarna.

EN BIT BORT, uppe vid allén som passerar fotbollsplanen, utegymmet och lekparken och går ända bort till skolan från busshållplatsen, står en grävmaskin med nacken böjd ner i jorden och fyller skopan och tömmer den på flaket till en gnisslande och tung lastbil. Det är Fortum, som enligt skylten på en kon intill "bygger ut ledningsnätet för miljövänlig fjärrvärme". Det står inte angivet när det ska vara klart, men det finns ett telefonnummer längst ner på skylten för information. Och utmed kortsidorna på en del fasader ligger rörmaterial och annat, så de ser ut att ha en bit kvar.

Framför husen rosenbuskar, glesa cykelställ med mestadels mountain-

bikar, en och annan barncykel. De flesta av balkongerna inglasade.

På en bänk sitter en man. Han frågar vad vi gör, vi förklarar och han börjar berätta en historia om hur det "gick åt helvete" för byggföretaget som byggde husen, hur banken stoppade lånen och det var felbyggt och parkeringshusen höll på att rasa. Men att en av de inblandade i detta sedan kom att köpa sig en lägenhet i området och bo där. Han trivs. Stavgår. Och lyfter lite grejer i utegymmet ibland. Och gläder sig åt att se skolbarnen använda allén på väg till skolan, "mycket mer nu än förr". Och han berättar att ett av husen fått ny adress – förr var det

Bagartorpsvägen, men nu är det också Södervägen.

– Men de hade planerat det, behövde inte byta numren på huset, bara gatunamnet.

BOULEBANORNA HAR BYGGTS ut, ny fotbollsplan och en tom lekpark. Dagensbarnen en bit bort har fruktstund på sin gård när vi passerar. En dam med rullator går förbi platsen där grävskopan håller på och maskinisten avvaktar lite med att tömma skopan på flaket till dess damen gått förbi. I nummer 26 är en lägenhet till salu.

Aningen oklart det där med bikuporna, förresten. En vi träffar säger att de "brukar stå där" och

pekar bort mot skogsdungen. En annan är osäker på om de kommit på plats ännu.

På parkeringen som vetter mot järnvägsspåret är det glest med bilar. En äldre man går runt och känner på det han satt fast på taket – en spånskiva – att den sitter som den ska innan han backar ut och svänger vänster.

Inga kunder i butiken som säljer konstnärsmaterial. Ingen större kö till fotvården intill heller. Men på uteserveringen vid pizzerian sitter några gäster, glest utspridda vid borden. När jag går förbi faller en gaffel till marken och någon säger: "Skit samma, jag kan äta den med händerna." ☺

MARIA HAGSTRÖM OCH JU MER VI SKAFFAR OSS, ÄGER OCH HAR, DESTO MER FINNS ATT FÖRLORA OCH FÖRSVARA.

Rädsla: en känsla som man känner vid hot eller riskfyllda situationer, både äkta och inbillade. Det är en av våra grundkänslor. En sorts överlevnadsinstinkt. Vår första rädsla är att falla, den finns från dag ett i vår livsräkning, med vuxna armar som enda skydd. Sedan börjar resan mot vuxenlivet, där man kan falla på så många otäcka sätt och vi lär oss att skydda oss med egna armar.

RÄDSLOR LÄRS IN. Rädsla för att bli övergiven. Rädslan att bli avvisad. Rädslan att inte tillhöra. Rädslan att inte bli omtyckt. Rädslan att göra fel. Rädslan att göra sig illa, rädslan för

att dö. Rädsla för att bli slagen, rädsla för att bli våldtagen.

Och ju mer vi skaffar oss, äger och har, desto mer finns att förlora och försvara. Rädsla känner vi när vi tror att vi ska mista något eller när vi tror att vi inte kommer att få det vi vill ha. Det är ju bara en önskan om att själv få ha det lite bra. Skiträdda för allt möjligt.

Blir rädda för att tappa makt, rädda för att tappa ansiktet. Oro för att misslyckas och oro för vad folk ska tycka om man lyckas för mycket. Rädsla för relationer, rädsla för ensamhet. Rädsla för det okända. Rädsla för varandra och andra.

Ser faror och hot som ska hållas

utanför. De som vandrat in ska vandra ut. Folk ser för många av folk, ser konkurrens och rivaler, men inte rasistiska skandaler.

Röstar på rädslan som stänger gränser. Politiker som ökar oro och misstro. Och det finns politiker som inte gjort tillräckligt åt det som kan vara en grund där rädslan kan gro. Otryggheten, arbetslösheten, känslan av en risk att förlora jobb och hem, att falla igenom sprickor i ett trygghets-system.

OCH BARNET, VARS enda rädsla var att falla, har några år senare hört talas om Sverigedemokrater, hon frågar sin pappa om de vill ta honom

härifrån. Måste han flytta nu? Och pappan är rädd för hur dotterns framtid kommer att se ut, hur hon en dag kan komma att bli behandlad för att han en gång var rädd för kriget som aldrig tog slut.

DET FINNS GRADER i rädslohelvetet. Att känna rädsla är ju något mänskligt, men när en del är rädda för att förlora ekonomisk trygghet och för främmande kulturer så finns det andra som är rädda för att träffas av en bomb, bli förföljda på grund av sexuell läggning eller mista sin frihet.

Då är det mer mänskligt att vara medmänsklig.

Hon är nyutträd musikchef på Kulturhuset Stadsteatern. Och så är hon artist, aktuell med en ny skiva – tillika hennes första soloalbum på svenska. För Situation Sthlm berättar Sarah Riedel om hur hon ser på musikens roll i det offentliga kulturlivet, liksom hur de inre tonerna tar form. **TEXT ALEXANDRA SUNDQVIST FOTO SARA MORITZ**

RUM FÖR KULTUR

Genom åren har Sarah Riedel, 31, tolkat lyrik och texter av bland andra Tomas Tranströmer, Kristina Lugn, Pär Lagerkvist, Barbro Lindgren och Cornelis Vreeswijk, på scen liksom på skiva. Hon har hyllats för att hon, på ett personligt vis, lyckas förmedla poetisk text – ge den musikalisk rymd, få den att lyfta.

På nya skivan *Genom natten* skriver hon nu för första gången egna svenska texter.

– Tidigare har jag skrivit på engelska. Men nu kände jag ett sug efter att skriva på svenska, vilket också påverkade hur musiken kom att låta. Det svenska språket är rakare och klarare. Engelskan är mer... mjuk och runt sensuell.

GENOM NATTEN ÄR en direkt skiva, organisk i sin musikaliska inramning. Med pockande piano, ivrigt blås och försiktiga rytmer. Luftig. Det är texter om att bli äldre, om att börja om, om långa nätter utan förvarning, som bärs av Sarah Riedels röst och fraseringar.

– Skivan spelades faktiskt in i två omgångar. Först i Göteborg, sen i Atlantisstudion i Stockholm. När jag kom hem från Göteborg med den första inspelningen så kändes den så "inboxad" och instängd. Jag tror att jag undermedvetet tog ett steg tillbaka under inspelningen, bland annat för att det var mitt eget material. Att jag klev tillbaka lite till förmån för de medverkande musikerna, säger Sarah Riedel och tillägger:

– Det var faktiskt min mamma som sa: "Men Sarah, du kan ju ta större plats än så här." Och när hon sa det var det som om nånting i mig darrade till. Som att hon satte fingret på nåt jag tänkt och känt.

Sagt och gjort. Låtarna spelades in igen. Denna gång lät Sarah Riedel sången styra,

gav utrymme också för luften och pauserna. Under arbetets gång klarnade en tematik i texterna. Att de speglade sådant som hon själv funderat på de senaste åren.

– I samhället måste man ju fatta vissa beslut. Som vem man ska leva med, hur man ska bo, om en vill ha barn. Det finns många samhälleliga förväntningar på hur livet ska se ut när man är "vuxen", många materiella krav. Man ska ha en fin lägenhet, till exempel. Gärna en våning. Samtidigt blir

KULTUR FÖR MIG ÄR ETT SLAGS EMPATISK MOTVIKT TILL EN GANSKA HÅRD OCH EGOISTISK VÄRLD

det ju allt svårare att "bli vuxen" – när det är brist på såväl bostäder som arbete.

Sarah Riedel tar låten "Drömmar" som exempel. "Du får allt jag har", sjunger hon, över storslagna stråkar.

– Den handlar om att det finns en massa idealbilder, en tro på att man behöver vissa saker för att vara lycklig. Jag är ingen asket, men jag tycker att det är sorgligt att det materiella har en sån inverkan på människors livsval.

Vidare betonar hon att hon inte skriver musik med politiskt innehåll, i traditionell mening.

– Jag skriver inte politiska texter men jag har inför mig själv gjort ett tydligt val. Kultur för mig är ett slags empatisk motvikt till en ganska hård och egoistisk värld och jag är övertygad om att musik påverkar samhället. När nån i publiken kommer fram efter en konsert och säger "det där gav mig tröst" eller "det gjorde mig lycklig" blir musikens

styrka påtaglig.

Sarah Riedel pratar gärna om musikens värmande kraft. Något hon menar behövs i ett samhälle med allt "mörkare strömningar". Som musikchef och artist i residence på Kulturhuset Stadsteatern – en post som hon tillträdde förra hösten – ser hon det som självklart att aktivt ta ställning för ett öppet, tolerant Sverige.

– Att vara knuten till en offentlig institution ger också en möjlighet att, utifrån en

plattform, jobba för ett öppnare samhälle. Vi får aldrig bli likgiltiga inför intolerans, aldrig drabbas av kollektiv utmattning inför rasistiska utspel.

HON VILL VERKA för att Kulturhuset Stadsteatern ska öppnas upp. Locka dem som är främmande för att ta rulltrapporna upp till hörsalen i byggnaden.

Hon nämner en kommande Barbro Lindgren-produktion för barn och unga på Kulturhuset Stadsteatern i Skärholmen som ett exempel.

– Vi spelar både i Skärholmen och vid Sergels torg. Dels för att det är spännande för oss att spela på olika scener, men också för att få chansen att möta en varierad publik som kan lockas till nya kulturupplevelser. Det är en demokratifråga att försöka skapa rum för kultur som inte upplevs som exkluderande. ☺

SARAH RIEDEL YRKE: Artist, musikchef på Kulturhuset Stadsteatern. **ÅLDER:** 31. **BOR:** Södermalm. **FAMILJ:** "Stor!" **AKTUELL MED:** Nya skivan *Genom natten* som släpps 8 oktober. Samt i den sceniska konserten *Jag har ett hav inom mig*, där Sarah Riedel sjunger Barbro Lindgrens texter. Premiär på Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen 9 november.

För att ett simhopp ska sitta i ryggmärgen krävs det att man gjort det 10 000 gånger. Dit har de mestadels medelålders medlemmarna i Happy Divers långt kvar, men de har i mogen ålder hittat en sport de gillar och som ger dem allsidig träning. TEXT GERD ERIKSSON FOTO MARTINA HOLMBERG

MEDELÅLDERS RYGGPLASK

Den äldsta deltagaren i Happy Divers är 60 år, den yngsta 20 år. De allra flesta har kommit via hoppeskolan på lördagar som är ett slags provapå för vuxna som är sugna på simhopp.

När Situation Sthlm är på besök i Eriksdalsbadets hoppshall är det sen måndagskväll och dags för träning.

Uppvärmningen sker i torrummet med hopprep, kullerbyttor – både bakåt och framåt – hopp på trampolin och hopp på studs matta. Det kan tyckas vara enkelt att studsa upp och ner som ett tänt ljus på en studs matta, men det gäller att spänna hela kroppen, annars tappar man balansen och fladdrar i väg.

Kroppskontroll är A och O i simhopp. Gruppen mjukar slutligen upp med olika volter innan det är dags att gå ut i hoppshallen. De ägnar lika mycket tid åt träning i torrummet som i bassängen.

Jonas Westerlind är yngst i gruppen. Tidigare höll han på med dans, men så blev han utan partner och bestämde sig för att pröva simhopp i stället.

– Jag är höjdrädd och tänkte att simhopp skulle vara bästa botemedlet. I dag, ett år senare, kan jag hoppa från femman utan vidare.

Många i gruppen säger att de var höjdrädda innan, men att de flyttat fram sina gränser vartefter och vant sig vid att utföra hoppen från högre höjder utan att tycka att det är läskigt.

I hoppshallen finns det 1-meterssvikter och hopptorn på 3, 5, 7 och 10 meter. Happy Divers håller till på de lägre höjderna 1, 3 och 5.

– Det är ett framsteg. Vissa av oss kunde inte ens dyka från kanten av bassängen när vi började, än mindre hoppa från en höjd, säger Kalle Björklund som är 36 år.

När gruppen kliver ut i hoppshallen duschar alla av sig ordentligt med ett munstycke som är så stort att det skulle platsa på

skjuter i väg och gör en volt framåt. Hoppet blir okej, men med visst ryggplask. Emelie Wall ger honom feedback om vad han ska tänka på till nästa hopp.

– Ryggplask gör ondare än magplask. Första gången det hände trodde jag att jag skulle avlida för att det sved så. Nu har jag vant mig och det känns knappt längre, säger Ted Lundberg, 42 år.

DET VANLIGASTE FELET många gör vid trampolinen är att hoppa för långt ifrån den. Instinktivt vill man hoppa ifrån den för att inte slå i den på vägen ner. Men en trampolin skjuter i väg en så att man inte landar på den. Hoppa man framåt tappar man höjd i hoppet.

Gång på gång säger Emelie Wall till gruppen: "Hoppa lite närmare svikten."

Mårten Ajne

torkar av benen mellan hoppen med en sämskskinnstrasa. Det är för att få bättre grepp vid hoppen. De som har hållit på ett tag brukar inhandla en sådan trasa.

Simhopp är inte någon materialsport. Det är badbyxor och baddräkt som behövs. Merparten av männen i gruppen har svarta ►

VISSA AV OSS KUNDE INTE ENS DYKA FRÅN KANTEN AV BASSÄNGEN NÄR VI BÖRJADE

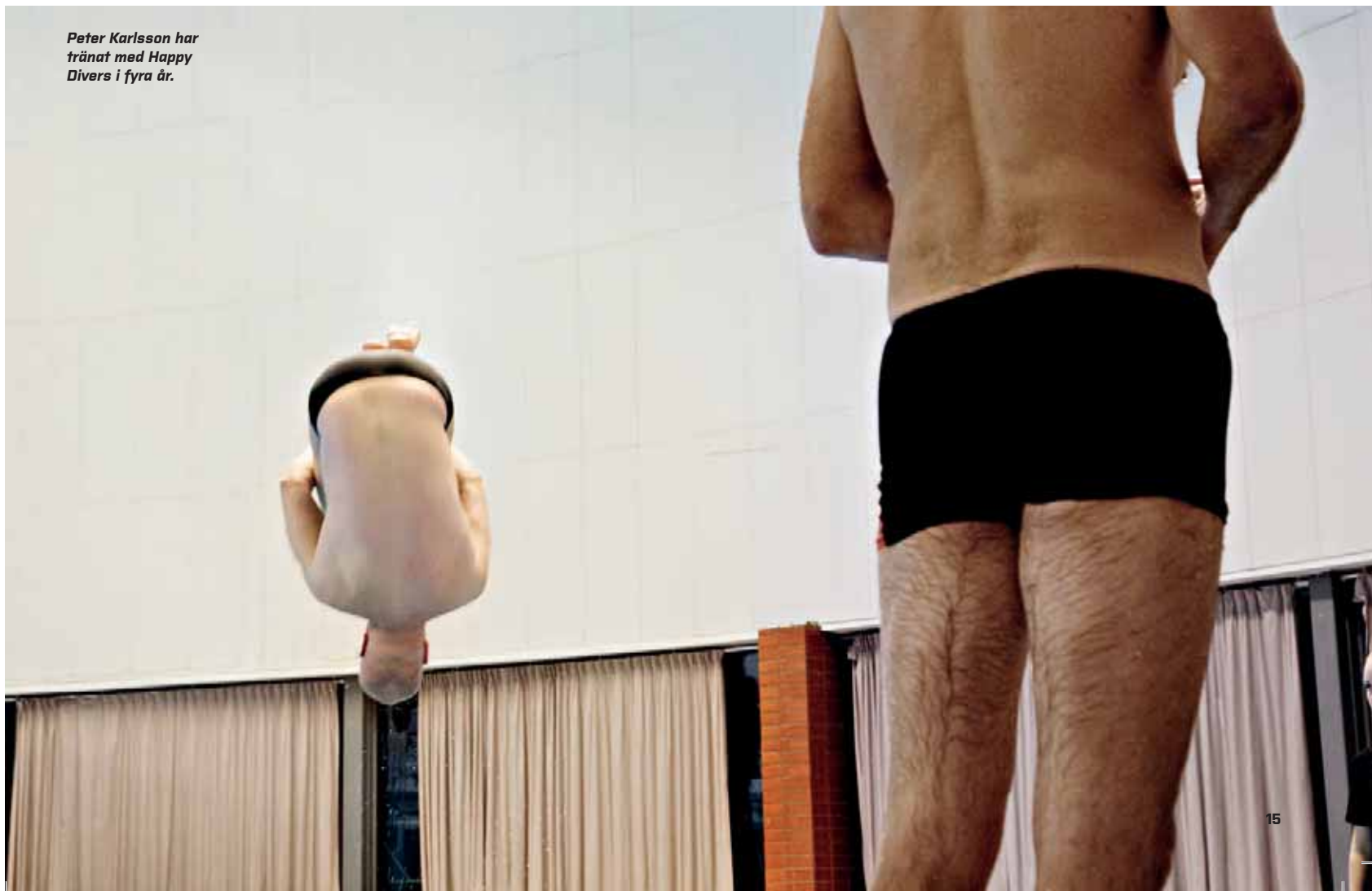
en bilvätt. Sedan samlas de vid 1-meterssvikten. De får instruktioner av tränaren Emelie Wall att de ska göra volt framåt, volt bakåt, tyska med volt och så mollbergare.

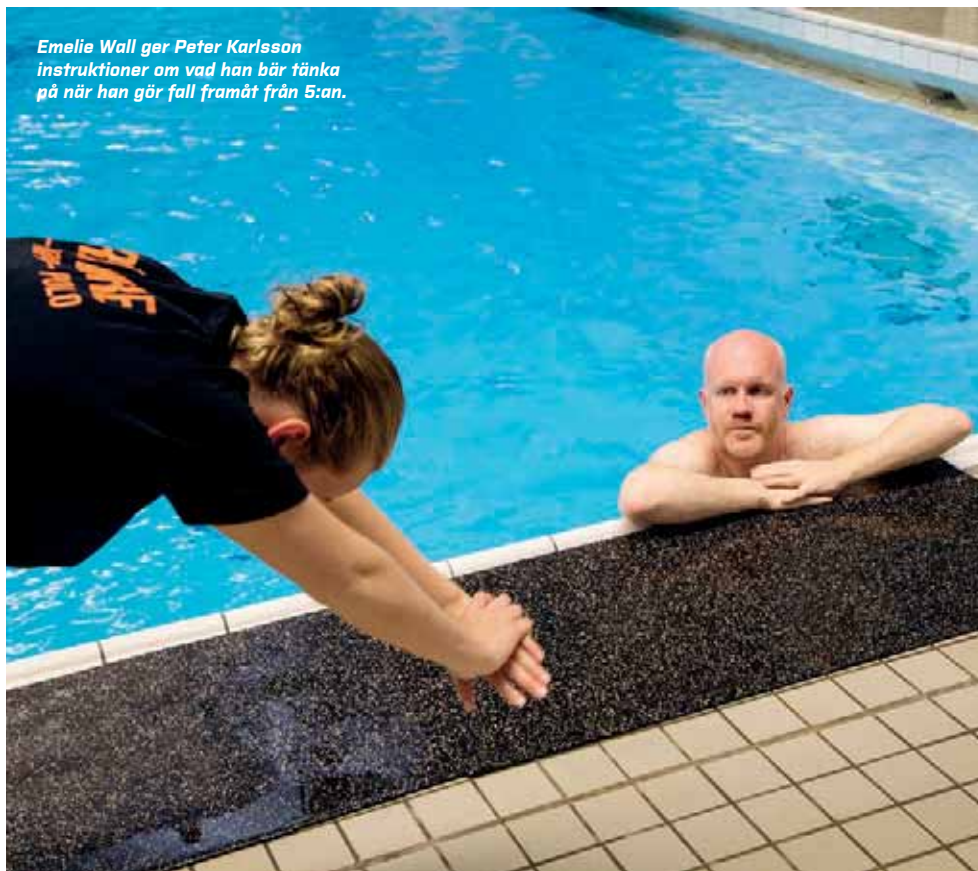
Det är full koncentration när Ted Lundberg gör sig redo på svikten för sitt första hopp. Han står länge innan han slutligen

Camilla Alsterklint och Kalle Björklund väntar på sin tur medan Márte Ajne är i luften och Johan Jeverud förbered sig.

Peter Karlsson har tränat med Happy Divers i fyra år.

Emelie Wall ger Peter Karlsson instruktioner om vad han bör tänka på när han gör fall framåt från 5:an.

Speedobadbrallor som sitter på plats. Men några tycker fortfarande att det känns lite jönsigt och har valt knälånga badbyxor.

– Jag hade bestämt mig för att aldrig ha Speedo på simhoppet, de badbyxorna var för de professionella hopparna. Nu efter några år har jag ändrat mig och köpt ett par. Hoppen blir snyggare och det är lättare att göra hoppen med dem, säger Peter Karlsson, 41 år.

Dessutom tillägger Camilla Alsterklint att hon hört att man lättare får pungkläm när man hoppar i större varianter av badbyxor. Innerbyxorna i dem kan nämligen dra åt på ett högst otrevligt sätt när man slår i vattnet.

Camilla Alsterklint började i Happy Divers för ett och ett halvt år sedan. Hennes pappa var sugen på simhopp och hon hängde med. Nu längtar hon efter att få tävla mot andra utanför klubben, det måste hon vänta med tills hon fyllt 25. Att hon hållit på med gymnastik tidigare märks, hon har bra kontroll på kroppen.

När hoppen på svikten är avklarade är det dags för gruppen att ta sig upp i hopp-tornet på 5:an och göra fall framåt. Det är många detaljer att tänka på när man står där uppe och ska ner.

En efter en faller de ner med huvudet

före i vattnet och försöker komma så rakt ner som möjligt. Camilla Alsterklint får till ett bra nedslag och tränaren Emelie Wall säger att det bara väste i vattnet. Det är ett gott betyg.

– Det är svårt att veta själv om ett hopp blir bra eller inte. Vi blir ju inte direkt filmade som elithopparna. Ibland kan man tro att ett hopp är dåligt, men så säger tränaren att det var jättebra, säger Camilla Alsterklint.

Däremot säger gruppen att ett säkert tecken på ett bra hopp är att man kommer till botten av bassängen. Den är fem meter djup.

Får man inte väldigt mycket vatten i näsan av alla hopp?

– Näe, man lär sig att fräsa till precis innan man når vattenytan, säger Peter Karlsson.

DEN VIKTIGASTE SÄKERHETSREGLN vid simhopp är att alltid simma in rakt under den höjd man hoppat från. Med fyra hopp-torn i samma bassäng kan det bli förödande konsekvenser annars. När Happy Divers gör sina övningar från femman har en man från en annan grupp plötsligt förrirat sig in under deras hopp-torn. De ropar ner till honom att han måste simma inåt.

SIMHOPP

DET FINNS SEX OLIKA HOPPGRUPPER:

- hopp med framåtrotation
- hopp med bakåtrotation
- isander/mollbergare – hopp framåt med bakåtrotation
- tyska – hopp bakåt med framåtrotation
- skruvhopp
- handstående hopp

DET FINNS FYRA OLIKA STILARTER:

- rak
- pik
- grupperad
- valfri stilart

ANDERS FREDRIK MOLLBERG var en svensk akrobat och siminstruktör i Uppsala simsällskap mellan 1878 och 1879. Han är grundaren till mollbergaren.

HAPPY DIVERS är en del av idrottsföreningen Stockholmspolisens IF:s simsektion.

Annars är simhopp, enligt dem själva, en sport med få skador om man jämför med till exempel korpfboll. Någon i gruppen har spräckt en trumhinna vid en sned landning och en annan slagit knät i pannan vid ett hopp och fått sy ett par stygn. Bortsett från det vittnar alla om att de blivit starkare, vigare och smidigare sedan de började med simhopp.

Och så har de fått en bättre hållning. Någon har till och med blivit av med sitt ryggont.

Var känns det mest efter en träning?

– Om det är en dag som vi varit mycket på svikten kan det kännas i vaderna. Annars är man så där skönt trött i kroppen som efter en lång simtur i ett badhus, säger Ted Lundberg.

TED LUNDBERG OCH Johan Jeverud resonerar vid bassängkanten om att simhoppen i dag blivit mer avancerade med fler volter och skruvar.

De lovprisar den flerfaldige OS-medaljören Greg Louganis hopp på åttiotalet. De var enkla, vackra och helt perfekta. Båda har sett filmer med hans simhopp på nätet. Där kallas de "poesi i luften".

Det kanske inte är poesi i luften när Happy Divers är i farten. Men det är glädje, koncentration och helhjärtade insatser. När Kalle Björklund vågar sig på en och en halv volt framåt från femman får han spontana applåder av gruppen. **S**

SÄLJ PÅ AUKTION

Våra experter hjälper såväl privatkunder som företag med försäljning av:

- Enstaka föremål och hela bohag
- Dödsbon
- Företagsflyttar
- Avyttring av utställningsmöbler, lager och nyproduktion
- Konkurer och mycket annat

KONTAKTA OSS IDAG FÖR EN GRATIS VÄRDERING ONLINE ELLER BESÖK GÄRNA VÅRT AUKTIONSHUS

LADDA NER VÅR PRISVINNANDE APP
Inom några få minuter är du redo att lägga bud eller sälja varor.

Lauritz.com
A bid better

AUKTIONSHUSET LAURITZ.COM STOCKHOLM · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880
stockholm@lauritz.com · Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 10-15

13x22
EUROBATEX® 39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1 246 1 2009 13x22

EUROCLASS 0-C1 246 1 2009 13x22
EUROBATEX® 39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1

39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1 246 1 2009 13x22

EUROBATEX® 39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1 246 1 2009 13x22

EUROBATEX® 39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1 246 1 2009 13x22

EUROBATEX® 39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1 246 1 2009 13x22

EUROBATEX® 39 NF FEU 487 BS476 CLASS 0-C1 246 1 2009 13x22

EN DROTTNING FRÅN KUNGSHAMRA

I slutet av oktober kommer Titiyos första soloplatta på sex år. Och den första där hon sjunger på svenska. Det är en väldigt lokal Stockholmsplatta med texter om uppväxten i Solna och livet i staden nu. Genom hennes ögon. Efter exponeringen i tv under hösten och vintern upplever hon en ny relation med publiken. Och så går hon och tar trumlektioner. I väntan på att sätta ihop det där tjejbandet hon vill lira med innan hon på ålderns höst tar sig an bluesen. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

En dag i september. Titiyo och bandet har till klockan fem på sig att repa in en handfull nya låtar från kommande plattan *Drottningen*. Kvällen efter ska de ställa sig på Trädgårdens scen under Skanstullsbron på "nån sorts halvprivat grej, man har kunnat vinna biljetter, typ" och framföra dem. Men där och då, två trappor ner i rummet längst in till höger i en studio på Döbelnsgatan, är det ganska nervigt.

Titiyo och musikerna hon samlat för spelningen – Julia Falthin, bas, Samuel Starck, keyboard, Helen Prim Serén, kör och keyboard, Adrian Modiggård, kör och gitarr samt Kalle Perlskog, kapellmästare och trummor – väntar på att ett körparti ska mejlas över. Under tiden försöker de hitta ett siren ljud som ska ligga och hovra i bakgrunden på låten "Hålla dig vaken". Efter lite försök att återskapa det på en keyboard ringer Titiyo och får sirenljudet – körerna kom i mejlet innan – skickat till Kalle Perlskogs dator.

Eftersom vissa av låtarna de ska spela inte är till formen helt klara ännu – det är en dryg månad kvar till dess plattan måste vara helt färdig för att hinna komma ut i slutet av oktober som det är tänkt – blir det ett visst arrangerande på plats i studion. Musikerna diskuterar sinsemellan, Titiyo sitter på en kudde på en uppochnervänd lastpall som ligger på soffan i hörnet, precis innanför dörren, med sin dator med texter och låtar i på en pall framför sig. Hon är inte alltid mest drivande i samtalen – Kalle Perlskog, Julia Falthin, Adrian Modiggård och Samuel Starck är de som oftast diskuterar olika detaljer. Men Titiyo styr ändå diskussionen – alla idéer och tankar riktas ändå till slut mot henne – med att lyssna och låta samtalstrådarna få nysta klart, vara fåordig men rak och tydlig med vad hon vill. Och hur hon vill ha det.

Som slutet på "Hålla dig vaken". Vilket enligt henne nu börjar låta fusion. Efter ett avslut ler Titiyo lite inåtvänt och aningen misstänksam och skakar sakta på huvudet.

– Vi kanske ska avsluta med ett fusion-funkwail? Alla. Tillsammans. Nej, nu är det fan tv-jingel. Fusion. Och det kan vi inte ha.

Det blir nya diskussioner och de testas till slut att köra tre refränger i rad som avslutning, sedan slå av låten. Vilket gör att det blir den enda låt av dem de repar in som Titiyo själv får slå av.

– Nu känns det mycket bättre. Inte fusion. De kör låten några vändor till, bryter sedan för lunch. Bandet går i väg och åter, Titiyo ska fotograferas på olika platser i studion så hon skickar med kapellmästaren sitt kort, messar sin kod och ber honom ta en bild på menyn och mms:a över och sedan köpa med mat till henne.

Jag noterar att hon har en till hälften dold vit döds-kalle som skärmläckare på sin telefon.

Efter lunch och fotografering ska låtarna repas klart, halv sex har hon möte några

JAG HAR ETT STORT BEHOV ATT FÅ DET ATT LÅTA SÅ SOM JAG HAR ETT BEHOV AV ATT DET LÅTER.

kvarter norrut med fotografen rörande omslagsbilden till plattan som ska tas senare samma vecka, efter det mötet ska vi ses för intervju.

LOBBYN I HOTELLET i hörnet av Vanadisvägen–Hagagatan är i princip folktom – det står två personer och checkar in vid den kombinerade receptionsdisken och bardisken, en kvinna med datorn uppslagen sitter vid bordet i hörnet längst in med ryggen ut mot rummet.

Titiyo väljer bordet längst bort utmed fönstret mot gatan – "så långt från andra människor som möjligt".

Efter att ha följt repetitionen en stund på förmiddagen – dock inte så långt som jag hoppats och trott, musikerna ville inte det då det var nervigt och dallrigt och ont om reptid – blir det tydligt för mig att det är en hel del små detaljer som måste fungera exakt och samtidigt för att en låt ska fungera och låta bra. Och låta som Titiyo vill.

Är det just vetskapen om antalet små detaljer som alla måste fungera samtidigt som ligger bakom nervositeten?

– Tror det. Jag är så dålig på att repa. Jag är så skärrig om det inte låter fantastiskt på en gång, jag kan liksom: "äh, vi skiter i den låten" innan vi ens mosat oss igenom den.

– Innan alla detaljer satt sig automatiskt kan det bli kaosartat. För mig är det alltid en sorts skräck i början, sen kaos, sen eufori, sen ett lugn. Men det där kaoset innan

man hittar fram, då måste man verkligen hålla sig själv i tyglarna.

Handlar det om osäkerhet eller om bristande tålmod?

– Jag försöker hålla en ödmjuk linje, jag kan ibland vara så att jag håller hårt i tyglarna på dem, inte låter musikerna vara just musiker. Ibland måste man låta människor få skapa sin egen uppfattning och ljudbild, ha sin personlighet kring det. Jag har ett stort behov att få det att låta så som jag har ett behov av att det låter.

Kommande plattan *Drottningen* har varit i görningen ett tag, men några låtar återstår att skriva och detaljer i produktion och instrumentaliserings på redan färdigt material ska till.

– På plattan spelas väldigt lite akustiska instrument

faktiskt, det är datorer. Vi har tänkt få in lite sånt för det måste på, jag känner att det saknas lite såna element men det ska in nu, sista varvet i produktionen – lite gitarr, elbas på nån låt, så det inte blir så maskinellt. Men jag vill därför inte att det ska åt det organiska och akustiska, det ska åt klubbhållet, möjligen lite krautigt – monoton tugg.

Att det blev en skiva på svenska just nu – Titiyo höll redan på med en platta på engelska – har att göra med att hon helt enkelt upptäckte sig själv på svenska när hon var med i tv-programmet *Så mycket bättre* förra hösten. Och framför allt med hennes version av Ken Rings låt "Själen av en vän" som var den av låtarna hon sjöng där som hon satte mest personlig prägel på, gjorde melodin och liksom gjorde om till sin låt.

– Jag satt med Martin Renck och lyssnade på låtarna innan tv-programmet sånts och han sa: "Det här är ju smashing, varför gör du inte en skiva på svenska?" Jag kommer ihåg att jag svarade: "Visst, men hur fan skulle den låta?" Och han sa: "Den skulle låta som Titiyo, fast på svenska."

– Jag kom på att jag kunde göra det jag gör – feta beats, elektroniskt – på svenska. Och det kan bli bra. Och när jag kom på det var det som att öppna ett oöppnat skafferi, fullproppat med saker jag kunde göra – hip-hop, triphop, nittiotal, feta beats. Allt. Jag har ju inte gjort en platta på länge, jag kan göra vad jag vill, finns inget uppreppande.

TITIYO

NAMN: Titiyo Yambalu Felicia Jah

FÖDD: 23 juli 1967

GÖR: Sångare. Som kan tänka sig – efter att under kort tid ha medverkat i *Pluras kök*, *Jills veranda* och *Så mycket bättre* – att göra mer tv.

AKTUELL: Med kommande plattan *Drottningen*, första soloplattan på sex år och den första på svenska. Texterna har skrivits i samarbete med Linnea Henriksson, Martin Sakariás och Jonathan Johansson. Även Dante Kinnunen har varit inblandad i arbetet med plattan.

Hon känner en viss tveksamhet, även om hon skrattar när hon säger det, huruvida människor i Malmö och Göteborg – över huvud taget människor ute i landet – kommer att vilja lyssna på låtar som "Drottningen är tillbaka" och "Solna".

– Vi bestämde att den här skivan ska vara lokal, beskriva min lokala miljö då och nu. Det är ganska skönt att inte behöva sjunga så mycket om känslor på svenska – det kan bli väldigt smetigt och jag är inte beredd på det. Sjunga fraser som "jag tänker på dig" eller "var är du?" – jag har så sofistikerad röst, det blir så tillrättalagt och smetigt att sjunga sånt. Jag måste vara lite hårdare än så. Jag tycker att det är skönt med det här sakliga i texterna. Bildbeskrivande. Nostalgiskt, men långt ifrån smetigt.

JUST "SOLNA" ÄR en av plattans centrala låtar vad gäller berättelsen om Titiyo. Den kom till via en liten omväg och en annan text och titel. Först hette låten "Stockholm". Titiyo hittade en instrumental låt av Martin Renck som han skrivit till sitt instrumentala projekt Svartaste. Hon gillade ackordföljden och beatet och sjöng en melodi ovanpå den som Linnea Henriksson skrev en text till.

– Men jag kände att melodin inte var jag, det var inte mina toner. Men ackorden och beatet var så fint, så jag slet ut allt och började om från början. Jag tänkte soul. Då kom jag på den här melodin, inspirerad av en gammal James Brown-låt som en kvinna som heter Lyn Collins sjunger som heter "Take Me Just as I Am", en låt som jag sjöng på nittiotalet. Jag tänkte att det skulle vara den typen av melodi till den bakgrunden, jag började sjunga och hittade den melodin som är nu.

Sedan var hon, Jonathan Johansson och David Lindvall och jobbade i studion med låten "Hålla dig vaken". De blev klara snabbt, hade flow, och Jonathan Johansson frågade om hon hade några fler låtar de kunde arbeta med. Hon slog upp sin dator, klickade på Garageband där hon sjungit in en version med lite lagda körer och hitte-på-ord och spelade upp det för honom. Han frågade vad låten hette. Titiyo svarade "Stockholm".

– Jonathan funderade lite och sen frågade han: "Men du är väl från Solna?" Jag tittade på honom och svarade: "Jo, jag är ju från Solna." "Skitbra", sa han. Sen satte vi oss i rummet bredvid studion och snackade om ►

Solna, jag berättade om Jenny och Maria, att vi hängde på Kaninholmen när vi var fulla, rökte korta Kent och drack kir, och han satt och rafsade ner allting. Sen tog det honom en timma, då hade han stoppat in vårt snack i den melodin – jag blev så jävla imponerad.

Jag berättar att jag under sommaren – jag har haft några av låtarna som lyssning en tid – funderat på just en rad i låten "Solna", den om "korta Kent och kir" – om det handlat om cigaretter och vin eller om det är två personnamn. Men att jag nu begriper vad hon menar. Titiyo skrattar hjärtligt åt min fundering. Vi halkar sedan in i ett resonemang om cigaretter i ungdomen och vilka som var korta, om det var Kent eller Glenn som var korta.

– Jag måste kolla upp det. Det kanske ska vara "korta Glenn och kir"?

TITIYO VÄXTE UPP i Bergshamra, eller rättare sagt i Kungshamra i Bergshamra. Hon beskriver området som en labyrint av gårdar, tvåvåningshus i blåbetong med målade fönsterkarmar i tre olika färger. När de var där och plåtade till singelomslaget var fönsterkarmarna gula, blå och lila. Hon kommer ihåg det som "ett jävligt skönt område, skyddat på nåt sätt, en schysst och human miljö att växa upp i". Hon var i femårsåldern när familjen flyttade dit.

– Det är egentligen studentbostäder där, men de såg väl mellan fingrarna i början för att få dit folk. Det var väldigt många progressiva människor som bodde där då, okonventionella, kulturarbetare, alltifrån hippier till... det var mycket drakfester och Mah-Jong.

– Resten av Bergshamra var ganska svennebananigt – inom citationstecken – svenskt, socialdemokratiskt och vanligt. Kungshamra var så fint för man kände sig så trygg där som barn, det var som att man bodde i hela Kungshamra, en skön miljö.

I videon till "Drottningen är tillbaka" åker Titiyo rullskridskor, gamla fyrhjulingar. Hon åkte en del rullskridskor och skateboard när hon var ung.

– Jag var ensam om det, det var så märkligt. Kom på det ganska nyligen. Jag tyckte att jag var en person som följde på vad alla andra gjorde, ville passa in och se vanlig ut. Men det där gjorde jag själv. Jag kan inte komma på att nån annan tjej gjorde det. Jag åkte skate med grabbarna.

– Gata och ramp, inga stora ramper, bara träramper folk byggt. Det är ju så längesen, jag hade en svart skateboard i plast, med stenhårda hjul, det var knappt kullager. Det lät som fan när man åkte på den.

Hon var skakig inför videoinspelningen, hade inte åkt rullskridskor på 30 år.

– Jag provade att åka så sent som dan innan, var säker på att jag skulle vara så körd. Jag kunde inte stå på dem. Jag ringde och sa att "vi blir tvungna att tänka om". Men de sa bara att hela den här idén bygger på att du åker rullskridskor. Sen klickade det till på kvällen, jag hittade känslan igen. Men jag hade ångest för att jag skulle åka i tolv timmar på asfalt och i tunnelbanan, jag var ju rätt ranglig.

UPPVÄXTEN I SOLNA var tämligen lokalpatriotisk. När Titiyo gick i åttan flyttade familjen till en villa i Norrviken, men hon fortsatte pendla till kompisarna i Solna, gick kvar på Vasalundsskolan.

– Vi lämnade inte Solna så mycket, vi hängde mest i tunnelbanan i Bergshamra. Då lyssnade vi på Noice, Eva Dahlgren, Dan Hylander, Nationalteatern så klart, den stilen.

Första året i gymnasiet var Titiyo hårdrockare en period, lyssnade på Saxon, Iron

KUNGSHAMRA VAR SÅ FINT FÖR MAN KÄNDE SIG SÅ TRYGG DÄR SOM BARN.

Maiden, Saga, Scorpions ballader, Van Halen, Black Sabbath – "men det går ju så snabbt i den åldern, man byter ju på en dag beroende på vem man träffar".

– När jag började gymnasiet började jag upptäcka den svarta musiken, då kom hiphopen, Whitney Houston, Michael Jackson, helt plötsligt fick jag en annan... jag vet inte riktigt hur det gick till. Min brorsa dansade jättemycket breakdance och skaffade sig vänner i stan. Jag tror att jag hängde på honom. Genom hiphopen och honom lärde jag känna en massa människor i stan, då lämnade jag Solna lite grann. Och kom inte tillbaks.

Och det var ungefär vid den här tiden som tanken på att sjunga började ta plats. Det var en tid av mycket tankar på vad hon ville bli, vad hon kunde, vad hon var bra på, vad hon skulle komma att göra med sitt liv.

– Andra året i gymnasiet åkte jag mycket till min syrra (Neneh Cherry, red:s. anm.) i London, som då var jättemusikaliskt aktiv. Hon flyttade dit när hon var 18 så hon hade varit där några år då. Jag var väl 16, 17, typ. Hon sjöng med Rip Rig & Panic då, kanske också med The Slits vid den tiden.

– Jag minns att jag kom hem till Stockholm och planterade tanken att jag kanske kunde sjunga, kanske kunde köra och så.

Hon brukade sjunga hemma när ingen annan var hemma för att hon var så blyg. Men hon hade spelat in en kassett när hon sjöng – "eller snarare bara wailade" – till en Aretha Franklin-låt som hon lät sin mamma lyssna på.

– Hon lyssnade på den och tårarna sprutade på henne, "Gud vilken röst du har, du kan ju sjunga". Och jag var lite blyg och bara: "Jaha..." Det är ett tydligt minne.

EFTER DET FRÅGADE hon sin pappa, slagverkaren Ahmadu Jah, om hon fick sjunga med hans afrikanska highlifeorkester. Sedan gick det ganska fort. Jon Rekdal, Magnus Frykberg och några andra musiker hade en klubb på Ritz i slutet av åttiotalet då de spelade funk. Hon körade med dem, hade aldrig sjungit solo, när de mer eller mindre tvingade henne att sjunga Aretha Franklins "Rock Steady".

– Jag låste in mig på toaletten och bara "aldrig, aldrig, aldrig att jag gör det". Men vi repade och de tit-

tade på varandra med en blick som "det här är ganska bra". Sen gjorde jag den på Ritz och det blev en sån succé. Sen sjöng jag den en gång i veckan, det var succé varje gång. Jag drog ju lite åt det hållet – rasp i rösten, stod i nån liten klänning, pumps, stort hår, tjocka ögonbryn. Och var mulatt – då var det lite hett att vara mulatt, se ut som Irene Cara eller nån.

Sedan hamnade hon i kören bakom Orup på Rock runt riket-turnén 1987.

–Han plockade ju inte upp mig för att jag sjöng bra utan för att jag hade en soul-look – han ville ha svarta tjejer i kören helt enkelt.

Och under den turnén, på en väldigt sen efterfest vid en flygel någonstans, hörde Magnus Frykberg – de var senare tillsammans och har en dotter ihop – henne sjunga "When the Saints Go Marchin in" och gick och ringde Klas Lunding på Telegram ▶

Records och bad honom ha kontraktet klart när de kom tillbaka till Stockholm.

– Då började jag fatta att jag hade en röst som människor tyckte om.

UNDER EN PERIOD förra hösten och vintern kunde man, bland annat, se Titiyo äta frukost i tre olika kök – hos Plura i det EU-land där han för tillfället parkerat spisen, på Gotland med de andra deltagarna i *Så mycket bättre* och hos Jill Johnson i Nashville när Titiyo hälsade på där för bandningen av tv-programmet *Jills veranda*.

– En helt ny medial exponering. Tack och lov. För jag märkte att jag – efter *Hidden* plattan och *Come Along* – kände mig lite avskild från människor. Jag tyckte att jag var i min egen bubbla. Jag hade inte släppt nån hit, gjort svår musik, varit lite svår med solglasögon och trendiga kläder. Det var många som sa att de skulle vilja lära känna mig, men jag gick omkring och inbillade mig att alla visste allt om mig.

– Det kändes som att relationen mellan mig och min publik var lite som ett gammalt äktenskap – "är vi så jävla sugna på varandra egentligen?". Men tack och lov så har jag ju en älskare – kreativiteten. Då springer jag till honom. Så det där äktenskapet som är karriären och kreativiteten som är älskaren, båda behövs.

Det hon tycker är skönt med programmen är att hon var beredd på uppmärksamheten, att folk fick tycka vad de ville om

hennes. Det enda hon var orolig för var att hon skulle sjunga falskt i tv så att människor kunde säga "hon kan ju egentligen inte sjunga, det visste vi från början".

– Nu är det som att folk har lärt känna mig. Det kommer ofta fram människor och säger "Fan vad bra, kul att se dig". Speciellt efter *Jills veranda*. Jag tror inte att folk innan detta visste vem jag var – bara att jag var en Stockholmsstjej, typ, som sjunger.

– I dessa tider med SD och allt det här så är det kanske paradoxalt att säga det, men jag känner mig trygg i min relation till Sverige just nu. Det har inte alltid varit så, i relation till människor jag inte känner. Jag är väldigt social och så, skrattar, pratar, flamsar, men när jag går på stan en helt vanlig dag, då kan jag ha ett ticks att jag har på mig solglasögon för att jag inte orkar titta folk i ögonen. Men inte nu.

HON HAR SJÄLV inte en särskilt tydlig bild av sin publik, har svårt att se vilka den kan tänkas bestå av. Mycket beroende på att hon gjort så olika typer av musik. Och att det gått lång tid mellan de egna plattorna – senaste soloplattan *Hidden* kom 2008.

– Om en person säger att den gillar Titiyo måste man nästan fråga: "Vilken av dem?" Gillar du *El Rojo Adios* eller *Keep Company*, soul-Titiyo, kraut, folkmusiken – det är tydligt att jag drar åt olika håll. Men jag kan inte hitta lusten på nåt annat håll. Jag kan ibland önska att jag vore tydligare,

då hade jag nog haft en större publik. Jag tror att de respekterar mig, tycker att jag är en bra artist som gör bra grejer, men jag tror inte att jag har så många fans som liksom "jag har alltid hållit på Titiyo, hennes musik har alltid talat till mig". Det tror jag inte. Det känns som att folk gillar olika saker mer eller mindre. Men med nån sorts respekt.

– Det verkar som att jag har en viss respekt i branschen, jag har börjat inse och fatta det nu.

Det går tid mellan plattorna hon gör, även om det kan ta ett år med mer eller mindre arbete för att en platta ska bli klar.

Vad gör du när du inte håller på med musik?

– Jag socialiserar mycket, åker på roadtrip varje år. Jag har gjort två roadtrippar ännu så länge genom USA med tre killkompisar. Vi kör 300 mil, första resan gjorde vi genom Södern, andra genom New Mexico upp till Utah. Det är också bra inspirationsresor rent livsmässigt. Vi hyr en suv, en stabil bil.

– Vi brukar vara borta tre veckor, headhunta vissa platser en viss tid, vi var i New Orleans på nyårsafton – att köra in i New Orleans på nyårsaftons förmiddag. Helt galet. Förra roadtrippen var ett avstamp för mig, det var då jag bestämde mig för att göra *Så mycket bättre*.

Och så spelar hon trummor, tar lite lektioner.

– Jag spelar inte trummor på det sättet, jag tar lite lektioner och drömmer om att spela. Jag är en väldigt bra trummis när jag spelar själv, men när jag ska spela med andra går det inte så bra. Psyket.

Men det finns ändå en sorts plan med trummandet. En form av kreativ pensionsförsäkring. Som handlar om bildandet av ett tjejbänd.

– Det bästa jag sett livemässigt är ESG – ett svart tjejbänd från USA, de är väl i sextioårsåldern nu – som spelar ett slags punkfunk. De är så bra så man tror inte att det är möjligt. Ett sånt band vill jag laja runt med. Jag vill ha ett tjejbänd där jag spelar trummor. Inte ett band där vi skriver seriösa poplåtar.

Det finns en annan plan och tanke också, som handlar om blues.

– Jag har fått för mig att jag ska greppa bluesen när jag blir äldre, sätta tänderna i den. Köttig blues. Jag ska bli en bluesångerska. När kvinnorna vill gå och lyssna på blues ska de gå och lyssna på mig. ☺

VILL DU VARA MED I
KAMPEN MOT HUNGER
OCH FATTIGDOM?

TA PÅ DIG TRÄDGÅRDS-
HANDSKARNA.

Bli Trädplanterare hos Vi-skogen och se hur några små träd-
plantor kan förändra livet för en familj i östra Afrika. Det kostar
bara 20 kronor att plantera ett träd. **Läs mer på viskogen.se**

I november spelar Tre Kronor Karjala Cup. En person är redan given i båsset. Materialförvaltaren Anders "Pudding" Weiderståls karriär innehåller VM-guld, OS-guld, anbud från NHL och 30 år i Tre Kronor. Den inleddes hösten 1970 när han som 16-åring bestämde sig för att sluta spela ishockey. **TEXT DAVID BOGERIUS FOTO JOEL NILSSON**

PUDDING-MATERIAL

an förklarar det själv med "jag hade väl inte det rätta intresset".

– När tränaren undrade var jag hade varit när det var träning hade jag inget annat att komma med än att jag varit med tjejen på nån fest och då fick jag ju inte spela nästa match. Jag träffade nya kompisar när jag började gymnasiet och det var ett annat klientel än de som spelade i Huddinge Hockey, minns Anders "Pudding" Weiderstål som fyllde 60 år i januari.

Smeknamnet har hängt med nästan lika länge. Det begåvades han med redan i förskoleåldern när en kompis mamma drog till med "Anders Panders Puddingpastej". Ett tilltag som fick större genomslag än väntat då knappt någon kallat honom något annat än "Pudding" sedan dess. "Du är inget vidare på att lira, 'Pudding', men det är ordning på grejerna", sa den legendariske Huddinge Hockey-ordföranden Bengt "Nicke" Nilsson. Det var ord som kom att spela en avgörande roll för framtiden.

– Själva spelandet var jag färdig med men jag saknade mina gamla hockeykompisar och började hänga i Björkängshallen igen. Jag brukade gå dit på kvällarna och ta en kaffe och efter ett tag undrade "Nicke" Nilsson om jag inte kunde hjälpa till med materialen.

Därmed var Anders Weiderståls karriär som materialförvaltare inledd redan vid

18 års ålder. Och den tog rejäl fart när den blivande förbundskaptenen "Curre" Lindström blev A-lagstränare i klubben.

– "Curre" är en härlig gamäng. Han satte rätt hårt på mig och rekommenderade mig för TV-pucklaget och juniorlandslaget. Jag tyckte att det var jättekul att få åka på träningsläger och komma in i gemenskapen igen. Jag lånade farsans kavaj och gick på stadshotellet i Skövde eller var vi nu var. Där var det styrdans och grejer.

Likt en spelare avancerade "Pudding" uppåt i landslagen. Hösten 1984 var han 30 år och redo för A-landslaget Tre Kronor.

LEIF BOORK VAR förbundskapten och ville ha med sig Anders Weiderstål till Canada Cup. Första matchen spelades i Halifax mot USA och det blev förlust med hela 7–1. Det verkar emellertid inte som att han lastades alltför mycket för nederlaget då han har kvar jobbet än i dag – 30 år senare. Förbundskaptenerna har kommit och gått men Anders Weiderstål har bestått.

– Det är ändå förbundskaptenen som är ansvarig för laget och personalen runt omkring, så jag har överlevt några stycken. Jag minns när Kent Forsberg – Peter "Foppa" Forsbergs pappa – tillträdde som förbundskapten 1995 och sa till mig på sin

norrländska: "Ja prat med pojken och han säger att du e bra så du blir kvar."

Har du liksom spelarna fått anbud från NHL?

– Jag jobbade faktiskt i Toronto under sex veckor. Jag hade lärt känna Toronto Maple Leafs materialförvaltare Brian Papineau

ANDERS "PUDDING" WEIDERSTÅL

YRKE: Materialförvaltare på Svenska Hockeyförbundet och för Tre Kronor sedan 1984. **ÅLDER:** 60. **BOR:** Huddinge.

FAMILJ: Hustrun Sofia. Barnen Marianne, Linda och Lisa från tidigare äktenskap. **SAGT OM "PUDDING":** "Han har varit med som materialförvaltare, glädjespridare och ordningsman sen 1984 och är det fortfarande. Han är en sån som alla behöver i ett lag." Håkan Södergren, 162 A-landskamper, VM-guld 1987.

under turneringar och när jag varit och hälsat på hos Mats Sundin som spelade där. Våren 1997 ringde Brian och berättade att han skulle vara pappaledig under sex veckor på hösten och undrade om jag kunde komma över och vikariera för honom. Jag trodde att han skämtade först, det finns väl hur många materialare som helst i Kanada, men han stod på sig. Efter säsongens premiärmatch mot Washington var det dags för mig att åka hem men då kände jag ett

sug efter en fortsättning där borta. Brian sa att han garanterat kunde hjälpa mig att hitta ett jobb även om det inte fanns nåt just då i Toronto, men det var inga jättepengar att prata om. Dessutom skulle jag ju då ha tvingats säga upp mig på Tre Kronor, flytta och ha dubbla boenden.

Har du fått några fler anbud?

– Ja, jag har haft flera från Schweiz och klubbar som Red Bull Salzburg och även från lag i Sverige. Det är klart att det är kul

men sen när man ska bestämma sig så har jag värderat det jag har väldigt högt. Jag tycker att det är bland det finaste man kan göra att få åka i väg med de här killarna. Man går till jobbet och de brottas och klunsar och man tänker inte på om klockan är två på eftermiddagen eller tolv på natten när man står där med sin tvätt. Det är faktiskt en positiv anda hela tiden.

Är det just resorna som är det bästa med jobbet?

– Ja, det är mycket man har fått se. Det finns 30 NHL-ishallar i USA och jag har varit i 28 av dem. Det är faktiskt bara Minnesotas nya och Columbus i Ohio som är kvar. Sen har jag varit mycket i Ryssland, baltstaterna, Europa och till och med Japan två svängar. När vi är ute på turneringar så försöker jag alltid se till att komma i väg nån dag och få se mig omkring. När vi var på OS i Sotji i vintras så åkte jag upp i bergen och tittade på skidtävlingar och jag brukar alltid gå ut på stan och prova nån restaurang. Jag tycker att det är intressant att träffa andra människor och bilda sig en egen uppfattning om landet.

Blir ni alltid väl mottagna med landslaget eller är det olika beroende på vart ni åker?

– Oftast är bemötandet bra och det finns ett schema som följs. Så fort man landar ska det finnas bussar och lastbilar för vidaretransport men det är klart att det inte är alltid som det fungerar och då får man ordna det. Är man ute på landsbygden i Ryssland eller Tjeckien till exempel så kan saker ha hamnat mellan stolarna. Kanske är det att man skulle ha sagt till innan om frukt till spelarna eller nåt sånt men då är det inte värre än att man får lösa det på plats.

Har ni med er en egen kock på utlandsresorna?

– Nej, vi hade det tidigare men numera är kvaliteten så pass bra i andra länder att det inte behövs. Det går bra med nån annan fil eller yoghurt än just Arlas. Det kan vara lite jobbigt när det ligger en hel fisk på tallriken och stirrar på en, man är ju van vid att skaka ut bitarna ur ett paket fiskpinnar, men då får man gilla läget. Vi har en dietist som kontaktar hotellen och styr upp maten innan vi kommer dit. Förut hade vi också med oss snus till killarna, vi fick det gratis från Swedish Match, men förbundet tyckte inte att det var riktigt förenligt med verksamheten.

Tre Kronor deltar i flera turneringar varje år. Är det tufft att kombinera alla resdagar med vardagslivet?

– Ja, under de första åren jobbade jag dessutom fortfarande som målare på dagarna. Jag packade på kvällarna och fick

DÄR JAG ÄR ANSVARIG GÄLLER MINA REGLER OCH DÅ KASTAR MAN INTE BARA ALLT I EN HÖG UTAN HJÄLMEN SKA VARA PÅ HYLLAN OCH TVÄTTEN SKA LIGGA I RÄTT VAGN.

ta tjänstledigt när vi skulle åka i väg med landslaget. Med tre ungar så gick det som för alla andra och 1993 separerade jag och barnens mamma. Då hade jag hållit på i nio år och nu i efterhand har jag förstått att jag körde mitt race och tänkte på mig, men det fattade man väl kanske inte då. Det är svårt att vara delaktig och på två ställen samtidigt. Men jag hade ett stort kall för mitt jobb och värderar det så pass högt.

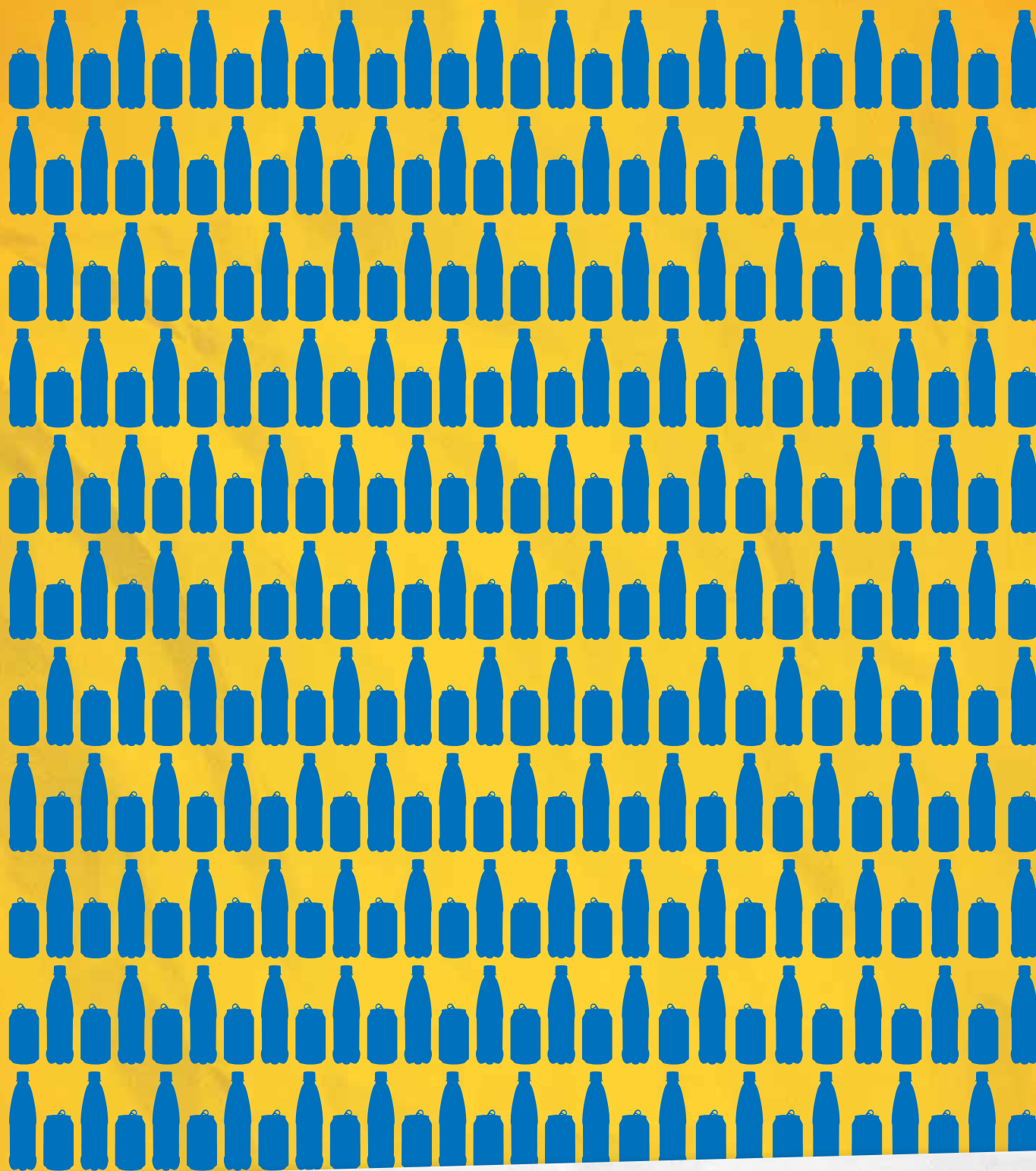
Är landslagsspelarna väluppfosttrade eller slänger de bara sina svettiga kläder på golvet?

– Jag kan inte säga att det har varit några disciplinära problem. Ibland kan man se nån som sitter med en bakvänd keps och inte tar bort matbrickan efter sig men jag tycker att lagidrott är väldigt fostrande. Sen kan man alltid tycka att här går jag runt i shorts och nån T-shirt och plockar blöta hockeygrejer men jag tycker att man ska vara stolt. Man har olika intressen och värderingar och jag brinner för min uppgift. Där jag är ansvarig gäller mina regler och då kastar man inte bara allt i en hög

utan hjälmen ska vara på hyllan och tvätten ska ligga i rätt vagn. Det är precis som att tränaren talar om hur du ska spela och sjukgymnasten visar hur du ska rehabilitera dig. Det är som en cirkel som måste fungera och då måste man vara stolt över att vara en del av den. I klubbar är det oftast svårast att få tag på nån som vill vara materialare och då ska man inte förringa den uppgiften.

Vilken är den skönaste segern du har varit med om?

– Oj, det är många. OS-guldet i Lillehammer 1994 efter Peter Forsbergs straff är en av dem men OS-guldet i Turin 2006 var väldigt speciellt. Jag unnade verkligen Mats Sundin och Niklas Lidström det guldet, spelare som nästan alltid har ställt upp för Tre Kronor. Efter att vi hade vunnit finalen mot Finland så åkte vi till Stockholm och satt på en restaurang där flera av spelarna höll tal. Jag minns att de sa att det här laget kommer aldrig att vara likadant igen med samma spelare men vi har kämpat stenhårt och i kväll ska vi bara njuta. Det var magiskt. ☺

Har du mycket pant? *Vi hämtar den!*

Pantamera kan nu erbjuda gratis hämtning av pant hos privatpersoner, idrottsföreningar, arbetsplatser, kontor eller andra som har stora mängder pant. Pantpengarna behåller ni. Läs mer på www.pantamera.nu eller ring **011-191980** och anmäl intresse för hämtning.

PANTAMERA

Erbjudandet gäller inte för restauranger, pizzerior eller butiker som har möjligheter att skicka pant med sina grossister eller dryckesleverantörer.

Ett verk av tillit

På Ingarö finns en samverkan utöver det vanliga. Här har några av de boende hjälpt varandra att bygga, mura och rita sina hus. De har också anlagt en upplevelseträdgård samt byggt vedugnsbageriet Hönan & ägget, dit barn och unga som hamnat utanför systemet kan komma för att lära sig att baka – och växa med uppgiften.

Precis där Johannesdalsvägen öppnar sig mot Ingaröfjärden ligger det lilla vedugnsbageriet. Bageriet startades förra året av Stina Balkfors, som också bor i huset intill. Hit kan unga komma för att lära sig att baka, arbeta och skapa. Under våren har Hönan & ägget till exempel arbetat med en grupp unga vuxna, mellan 18 och 25 år.

– Det finns många som har hamnat i kläm av olika anledningar och som inte haft någon chans att bevara förtroendet till sig själva eller andra. Där skolan misslyckats med att fånga upp deras unika förmågor. Unga som varken pluggar eller arbetar stämplas av myndigheter som "hemmasittare" fast de flesta egentligen vill göra något med sina liv.

STINA BALKFORS MENAR att aktiviteterna i bageriet förbättrat självkänslan hos flera

JOHANNESDALSINITIATIVET

I Johannesdalsinitiativet, en stiftelse som de boende på Ingarö skapat, ingår Hönan & ägget och Tillitsverket. Stiftelsen anordnar också lekdagar, temadagar och andra aktiviteter. Till exempel sagodans för barn med funktionsnedsättning, kurser i lera och konstutställningar.

På en hemsida, i några trappuppgångar i Midsommarkransen och bland några hus vid Ingaröfjärden har man hittat ett eget sätt att dela med sig. Av det man har. Det man kan. Och det man inte längre behöver. Det handlar om givmildhet. Om att försöka skapa samhörighet och kontakt mellan människor som annars kanske inte skulle träffas. Och att göra någonting för någon annan. FOTO **SOFIA RUNARSDOTTER**

GIVMILDHET STHLM

**Ulrika Grusell, Stina Balkfors,
Hanna Lidrell, Johannes
Riesterer, Fredrika Alberts.**

att de får ett förtroende och blir sedda som de de är. Självförtroendet, glädjen och lusten har väckts när de får skapa – och när vi skapar tillsammans, säger Stina Balkfors och tillägger:

– Och även om det är en liten sak så har jag sett samma glitter i ögonen på en ganska hård snubbe som gått härifrån med en påse egenbakade bullar som i min treårings ögon när hon kommer hem från förskolan med nånting som hon gjort. Just detta – att göra nånting positivt och få erfarenheten av att lyckas med nånting – tror jag är viktigt.

Hönan & ägget är en verksamhet som möjliggjorts tack vare några av de boende i området.

Stina Balkfors och ett antal av hennes grannar har till exempel, under ledning av en av Sveriges få professionella lerbyggare, Johannes Riesterer – som också bor i området – murat vedugnen och isolerat bakstugan. De har också startat projektet Tillitsverket, som beviljats stöd av Allmänna arvsfonden. Samt anlagt en upplevelseträdgård där barn och vuxna kan leka och skapa tillsammans.

NÅGRA AV DE boende har också hjälpt varandra att bygga hus. Någon är arkitekt, en annan kan mura, en tredje kan bygga. De tycks ta till vara varandras kunskaper, bortom det konventionella transaktionssamhället.

Stina Balkfors menar att Tillitsverkets ambition är att skapa en ny folkrörelse, en som sätter de mjuka värdena i fokus och som ökar tilliten mellan människor.

– Samhällsdebatten de senaste åren har ju handlat mycket om att problem uppstår på grund av brist på tillit, att det var en brist på tillit till civilsamhället som fick bilarna att brinna i Husby till exempel. Vi fördjupar oss i hur tillit, både till mig själv och till andra, uppstår. Om vi ska få ett bättre samhälle, där den nya generationen ska klara av att möta framtidens stora utmaningar, måste vi stötta deras skapande förmågor. Jag menar, de ska gå i pension 2070 – och vi har ingen aning om hur världen kommer att se ut då. Det bästa vi kan göra är att ge dem verktyg att tänka fritt.

ALEXANDRA SUNDQVIST ►

av de medverkande. Gett dem ett sammanhang – och en uppgift att växa med.

– I bageriet vill jag att de ska känna sig

tilltalade och aktiva och därigenom få ett eget förtroende till sig själva. Jag har märkt på ungdomarna att de växer när de känner

UNGA SOM VARKEN PLUGGAR ELLER ARBETAR STÄMPLAS AV MYNDIGHETER SOM "HEMMASITTARE" FAST DE FLESTA EGENTLIGEN VILL GÖRA NÅT MED SINA LIV. *Stina Balkfors*

En hjälpande kastanj

Saknar du en gästmadrass, vill låna en borrh eller behöver någon som passar hunden i några timmar är det inget problem om du bor i hyresrätterna på Vattenledningsvägen 12–20 och Tellusborgsvägen 29–37 i Midsommarkransen. Där hjälper grannarna varandra.

När de inte springer på varandra i trapphusen eller på innergården möts de i Facebookgruppen Kastanjen. Där postar de tips, varnar för lappisor på gatan eller ber grannar hålla utkik efter den bortsprungna katten.

Men det vanligaste är att de ger bort eller lånar ut grejer mellan hushållen, postar efterfrågningar som: "Vi har fått bebisbesök, är det någon som har barnstol att låna ut bara för ikväll, typ nu?!" En timme senare kan bebisens ta plats i lånad sits.

Facebookgruppen Kastanjen startades för ungefär två år sedan.

– Det fanns en liten lokal gren från Hyresgästföreningen, men vi hade problem att engagera folk. Vi hade möten ingen kom till, bara nån enstaka som ville klaga. Då tänkte vi att vi skulle dra i gång nåt kul, för att få människor att träffas och komma i kontakt med varandra, säger Christian Wallén, hyresgäst i port 37.

Hans tanke var en Facebookgrupp där grannar kunde träffas, kommunicera och byta grejer och tjänster. Gruppen började ganska snabbt leva sitt eget liv med alltifrån jultomteutbyten på julafton till att sälja cykeln barnet vuxit ifrån.

TACK VARE KASTANJEN har grannar fått hjälp med snabb barnpassning, återfått en femhundring som trillat ur jackfickan i trapphuset, delat erfarenheter av områdets förskolor. Och när någon vaknat och insett att mjölken är slut så finns en öppnad liter mjölk bara några dörrar bort.

De lånar sällskapsspel av varandra, ger bort kläder och om någon har låst in sin nyckel i garaget kommer snart en granne ner och öppnar efter att ha sett "hjälp-inlägget".

– Facebookgruppen har bidragit till en grannsämja, nån sorts "vi-känsla". Jag tror att det är ganska unikt för ett stort hyresrättshus, säger Christian Wallén.

Tillsammans har de ordnat med "Barnens dag på gården" och arrangerat en återkommande och välbesökt loppis.

– Men loppisen rann till slut ut i sanden, eftersom det har gått inflation i loppisar här i Hägersten, säger Christian Wallén.

Pengar från loppisens fikaförsäljning gick till Barncancerfonden. Och nyligen startade en granne en insamling efter att ha pratat med kvinnan som tigger pengar i gången till Midsommarkransens tunnelbana.

DET ÄR VÄL NÅN SORTS SOLIDARITET I GRUNDEN. Christian Wallén

Kvinnan berättade att hennes pappa precis hade gått bort. Hon hade inte råd att åka hem till Rumänien med sin döda far. Ett dygn efter inlägget i Facebookgruppen hade många grannar öppnat plånboken.

Kastanjen har också blivit en plats där en och annan politisk diskussion uppstått och där det framförs klagomål på cigarettök eller sopsorteringsslarv, men då sker det i en hyfsad ton och inte i form av den klassiska anonyma arga lappen i tvättstugan.

Hur har du själv använt dig av gruppen?

– Jag har använt den många gånger, säger Christian Wallén. En gång blev jag sugen på att läsa en viss bok och la ut en fråga om det fanns nån som hade just den här boken. Fem minuter senare träffades jag och en granne här på gården och jag fick låna just den boken.

Varför tror du att dina grannar använder Facebookgruppen så mycket?

– Det är folk som vill bo och trivas och som har intresse av att lära känna grannar. Det är väl nån sorts solidaritet i grunden, folk är villiga att hjälpa till, säger han och tillägger att det också kan ha att göra med kvarterets utformning, att den gula fastigheten skapar en innergård, nästan som ett torg i mitten.

– Det blir lite bykänsla.

MARIA HAGSTRÖM ►

I stället för att slänga

Snurrfätölj, tvättmaskin eller en äppelmosvagg. På bjussa.se kan den som vill skänka grejer man inte längre behöver. Sajten är rikstäckande, men det är stockholmarna som är de flitigaste bjussarna.

– Det har förmodligen att göra med att de inte har så stora utrymmen att förvara grejer på. I Stockholm är ytan dyr, säger Vivi Båvner som är vd och en av grundarna.

Sajten bjussa.se har funnits sedan 2011 och startades av tre stockholmare, den drivs utan vinstsyfte.

Varje dag läggs ett femtontal annonser ut på sajten och även de är gratis. Den som är intresserad av ett par hallonröda stövlar, ett medicinskåp eller ett torkställ för nappflaskor skickar ett mejl till annonsören. Annonsören bestämmer sedan själv vem de vill ge prylen till. Den som är intresserad av något specifikt kan lägga in en bevakning och få ett mejl när den prylen dyker upp.

– Det är godhjärtat att skänka, men en aspekt av sajten är att man inte ska pracka på andra sina grejer för att må bättre. De som tar emot kan i stället välja själva vad de vill ha och behöver.

Kan man inte ändå känna sig i nåt slags underläge när man hämtar grejerna?

– De som skänker är glada över att bli av med sakerna de inte behöver längre och är också tacksamma för att nån hämtar dem. Så det är en situation där båda blir nöjda.

NÄR BJUSSA.SE STARTADE tänkte grundarna att sajten mest skulle användas av kvinnor i deras mammas ålder. Men den används av vuxna människor av alla de slag och de bästa bjussarna är två män i 35-årsåldern.

Till en början var det mest stora och tunga saker som tv-apparater, soffor och bokhyllor som skänktes. Nu är det allsköns prylar som får nya ägare, som kaninbur, databöcker, fem krukväxter och fyra vita innerdörrar.

Vad är mest svårbjussat?

– Det är nog tjock-tv-apparater.

Vad är det mest udda nån skänkt?

BJUSSA.SE

DET FINNS FAKTISKT MÄNNISKOR SOM INTE ENS HAR EN HUNDRALAPP ÖVER.

Vivi Båvner

– Hmm, det är nog hästgödsel. Eller ett stort segelfartyg.

På sajten kan man skriva in sitt postnummer och får då snabbt avstånden i kilometer till varje annonsör. Folk är beredda att åka långt om det är något speciellt de vill ha.

– Jag vet de som körde 20 mil för att hämta en jacuzzi.

VIVI BÅVNER, SOM har en magisterexamen i miljövetenskap, hoppas så klart att bjussa.se ska göra att folk skänker sina saker i stället för att åka till tippen med dem. Och att det på sikt kan leda till att man också tycker att det är värt att reparera saker som gått sönder för att de ska hålla längre.

De kallar sin verksamhet bingo för både miljön och plånboken.

– En del kanske tycker att man kan handla på second hand i stället för att leta efter gratis grejer på nätet. Men det finns faktiskt människor som inte ens har en hundralapp över.

De får en hel del feedback från dem som använder sig av sajten. Ett av de mer otiprade kom från ett äldreboende i Huddinge. Det visade sig att ett gäng 80-plussare satt vid datorerna och hade hittat bjussa.se. De både svarade på annonser och la ut egna.

– Vi märkte att det plötsligt började dyka upp mycket fler småprylar i annonserna, men förstod inte varför förrän de hörde av sig. Så bjussa.se funkar i alla skeden av livet.

GERD ERIKSSON

MÖT DIG SJÄLV

- EN DJUP PROCESS I SJÄLVKÄNNEDOM

"I varje nytt ögonblick kan en människa ta tag i styråran i sitt liv och påverka sin framtid"

Bengt Stern, grundare av Mullingstorp

Mullingstorp är ett spetsinstitut med snart 30 års erfarenhet av personlig utveckling. Våra Möt Dig Själv kurser ger deltagarna perspektiv på sina liv samt kraft och stöd att förändra livet i en positiv riktning. Sedan 1985 har drygt 5000 personer deltagit i våra kurser. Kurserna är lika värdefulla och livsavgörande för alla människor oavsett ålder och samhällsskikt, om de är friska, sjuka eller har relationsproblem. Vid utvärderingen anser många deltagare att de just har upplevt den bästa och viktigaste veckan i livet.

Några röster om Mullingstorp:

Börje Salming: En annan har ju spelat hockey ett helt liv, men jag måste säga att en vecka på Mullingstorp var en av de tuffaste och bästa i mitt liv. Jag fick verkligen möta mig själv under oerhört professionell handledning. Det är jag tacksam för.

Micke Syd Andersson, musiker: På Mullingstorp fick jag belöningen av att möta mig själv - Villkorslös kärlek.

Terese Stigdotter, kursledare Mullingstorp: Min längtan att stödja människor att möta sig själva, att förstå vilka mekanismer som formar oss och att vi idag kan skapa det liv vi längtar efter, är oändlig.

Göran Flodin, företagare: "Det känns fantastiskt bra att kunna rekommendera kursen på Mullingstorp av hela mitt hjärta. Detta är en utbildning som gör jorden lite bättre"

Josephina Tengroth, coach: "Veckan på Mullingstorp förändrade allt. Äntligen fick jag möta mig själv - och min partner!"

Karolina Wiklund: "Min inställning till livet förändrades helt efter jag gått kurs på Mullingstorp; jag kände hopp och tacksamhet över att leva"

Göran Gabrielsson, imitator: "Att få möjlighet att bearbeta känslominnen med hjälp av kropppsykoterapi har betytt allt för mitt liv. Jag fick äntligen luft ordentligt"

Läs mer om våra kurser, deltagarnas berättelser samt terapeuter och läkare på vår hemsida.

0125-132 20 info@mullingstorp.com | www.mullingstorp.com

ATT MÅ DÅLIGT ÄR EN BRA BÖRJAN

- EN BOK OM DEN OBEGRÄNSADE MÄNNISKAN

Boken "Att må dåligt är en bra början" kom ut 1994 och har haft ett avgörande inflytande på människors liv. Många läsare ringer och berättar att boken har gett dem en ny start i livet. Boken ger en klar bild av människans psyke - varför hon reagerar som hon gör och varför hon mår dåligt. Den ger också en bakgrund till kurserna på Mullingstorp och beskriver de viktigaste övningarna i "Möt Dig Själv"-processen.

"Bengt Sterns bok är en av de bästa böcker jag läst."

Robyn, sångerska

"Bengt Stern var som läkare en pionjär och föregångare. Hans bok är en milstolpe. Det är en fantastisk kunskap som Bengt förmedlar i denna bok."

Kay Pollak, författare, föreläsare och filmregissör

HÖSTERBJUDANDE

2 böcker till priset av en.

För varje bok du köper skickar vi en bok **gratis** till en person som du känner.

Fyll i talong nedan redan idag.

Gäller under hösten 2014 och så länge lagret räcker.

Ja, tack! Sänd mig snarast:

ex. av *Att må dåligt är en bra början* (hft. bok 212 sid) à 145 kr.

ex. av *Att må dåligt är en bra början* (ljudbok, 6 cd) à 195 kr. Porto ingår. Inbetalningskort medföljer.

Namn:

Adress:

Postnr/ort:

Telefon:

Skicka mitt gratis ex. till min vän:

Namn:

Adress:

Postnr/ort:

Telefon:

30 dagars returrätt. Kursfolder medföljer bokleveransen kostnadsfritt. TEXTA TACK.

Beställ hos Mullingstorp Kursgård AB, 610 27 Vikbolandet, info@mullingstorp.se, tel 0125-13220, fax 0125-13403

A photograph of a man with glasses and tattoos on his arms, wearing a dark t-shirt and dark pants, standing on a theater stage. He is holding a script and looking down at it. The stage floor is made of wooden planks. The background is dark with some stage equipment visible.

UNDER REPETITION

Den 22 oktober har August Strindbergs kammerspel *Dödsdansen* premiär på Maximteatern i regi av Stefan Larsson. Mikael Persbrandt spelar artillerikaptenen Edgar, Lena Endre gör rollen som hans hustru Alice och Thomas Hanzon spelar den från Amerika påhälsande släktingen Kurt. Situation Sthlm var med under genomläsningen av manuset en förmiddag en av de första repetitionsdagarna. Lite drygt fram till dess att det knackar på dörren. **TEXT ULF STOLT FOTO JOEL NILSSON**

Lena Endre

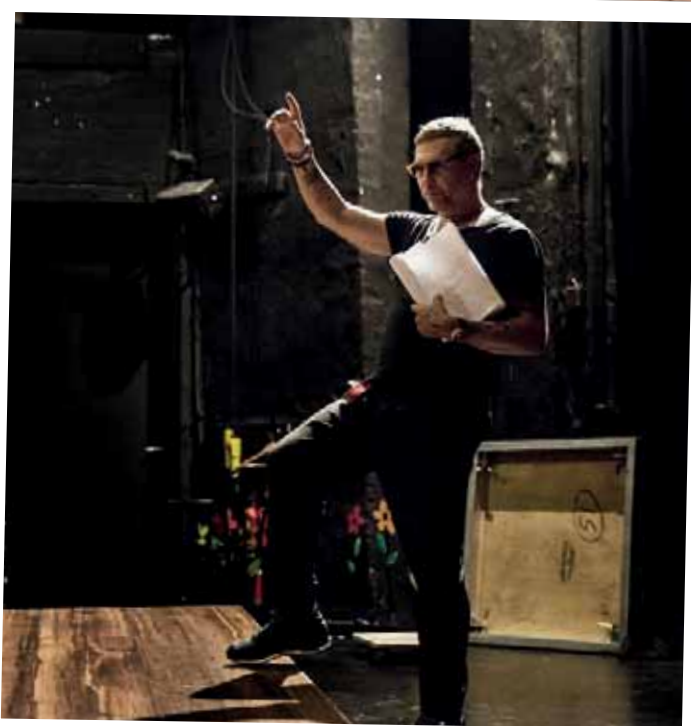
- **DEN HANDLAR** ju om ett upprätt-hållande av en situation. Han är militär, nu sitter de här utfattiga, det finns inte en brödkant i huset, de är hungriga och pratar om vad "Doktors" har som beställt mat från Grand Hôtel. Och de har inte ett skit, bara två flaskor vit bourgogne som jag, Alice, håller på. De har det verkligen knapert. Så kommer Kurt in och blottlägger allt detta. De tvingas bekänna färg.

Mikael Persbrandt

– **STEFAN OCH** jag har pratat om att vi ville göra nånting och sökt ett sammanhang. Jag älskar ju teatern, kärleken till yrket ligger ju här. Vi har haft en drös av pjäser att välja mellan. Min ingång har ju varit att dra i gång just de här sammanhangen på den här scenen. Det är ju en sån där pjäs man vill spela. Det är naturligt att skådespelare i Thomas och min ålder tänker på *Fadren* och *Dödsdansen*, men det finns andra. *Paria* är en annan fin pärla, en tvåmans-pjäsa man kan göra på en sån här scen.

– **VI VET** inte vart den gesten ska ta vägen ännu, det står bara ett ord i manuset, "Klack", då och då. Vi antar att det är nåt sånt, slå ihop klackarna eller nåt. Alla såna där karaktäristiska sätter sig så småningom och förhoppningsvis har man uppfattning om den egna rollens vara när det är premiär. Just "Klack" kan vara en reminiscens från soldatlivet, kanske. Strindberg är ganska sparsmakad med scenerier och anvisningar. Det kan vara minnet av en gest, en dröm om ett annat liv, undersökningen pågår.

Thomas Hanzon

– **DEN HÄR** skrevs ju före första världskriget. Då var man på väg mot ett världskrig, det visste man. Vi är ständigt mellan världskrig – nu ska USA in och döda alla i IS, vi vet ju inte vad som händer. Vi står ständigt inför ett yttre hot. De har ju också det i den här pjäsen. En rädsla för nåt man inte vet nånting om. De är också extremt moralistiska över allting annat än sig själva. Det är ett kul perspektiv och det är ofta så, det mest omoraliska är ofta de mest moralistiska.

Stefan Larsson

– **DET ÄR** svårt med texter som inte har en politisk dimension. Jag tyckte länge att den här inte hade det – man vill ju alltid ha en text som har nån form av kritik i sig, oavsett vilken man väljer. Så tänker man: "Det är ju bara ett äktenskap som kraschar", men det politiska i den är att det funnits en form av överklass som vänt världen ryggen. Och där finns det nån form av perverterat politiskt – världen står i brand och de har vänt ryggen åt världen med sina pigor och drängar och ägnar sig bara åt det här inbördeskriget. Det finns en självupptagen borgerlighet i att ägna sig åt sitt inre. Där finns en kritik, tycker jag.

NALEN

NICOLE ATKINS

FRE 3/10

HOPSIN

FRE 17/10

IAN HUNTER

& THE RANT BAND

LÖR 18/10

THE HANDSOME

FAMILY

SÖN 26/10

ROBERT GLASPER

EXPERIMENT

MÅN 27/10

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ

WWW.NALEN.COM 2014

STOLT HOS STEPHEN KING

ILLUSTRATION: LOTTA SJOBERG

Jag relaterar till det som Stephen King-landet.

Somliga nätter, precis innan jag somnar, vaknar jag till med ett ryck en eller två gånger under själva insomningsfasen – NREM-sömnens allra första kategoriserade fas, slummern.

I någon sorts kallskuren och i olika grader skräckslagen förvissning att om skeenden avlöp annorlunda hade jag förmodligen gått ett annat öde till mötes.

Det är osammanhängande och ryckiga, ofta svartvita Cas-savetesrörigt frammanade episoder och händelser, moment och ögonblick, som jag antar att mitt undermedvetna vaskar ur och sorterar fram ur en medvetandeprocess jag varken har tillgång till eller insyn i, men som obönhörligt har med mitt liv att göra.

För det är alltid händelser ur verkliga livet. Och somligt ur de där bildströmmarna är oerhört otäckt att återse.

Som när vi var nere bakom knäckebrödsfabriken, vid fallet och turbinerna, och gick på den smala, knappt halvmeterbreda cementavdelaren, som byggd rakt över ån, bildade bassängen som skapade själva vattenfallet som drev turbinerna. Det var vår, all is hade inte släppt helt ännu, och den smala cementavdelaren var grön av vattenväxter, på sina ställen täckt av tunn is som vattnet stilla rann under. Den var livsfarligt såphal, lutade snett neråt likt en rutschkana och bortanför den sedan det lilla vattenfallet, stenarna, några träd som växte i vattenkanten och kanske tio meter bort fabriksbyggnaden som var byggd över vattnet och de fyra turbinerna som väntade med öppna käftar.

Den här dagen var det lugnt, söndag, inget påsläpp av vattnet.

VI VAR TRE stycken där nere – jag och två lika tolvåriga kamrater. Cyklarna hade vi ställt uppe vid bron, på baksidan av macken. Vet inte vad vi skulle göra där egentligen, förmodligen bara kremera

tid en segdragen vårsöndag i den trista och innehållslösa prepubertala tillvaro som då råkade vara vår verklighet.

Vi hade ingenting där nere att göra.

Men det blev att vi gick ut på den där smala, hala cementavdelaren alla tre och sakta, sakta försökte ta oss över till andra sidan – vattnet kylde våra stövlar, turbinerna snurrade och sörplade, vinden rörde lätt i grenarna och de få löv som överlevt vintern.

Jag förstod när vi gick där att den av oss som hamnar i vattnet drunknar och dör. Tyvärr hindrade det inte mig från att gå med de andra över till andra sidan. Eller dela min förmodade slutsats med dem i avsikten att avstå.

Vi tog oss till andra sidan. Och gjorde inget intelligentare när vi väl kom över dit än stod där en stund, kanske kastade några stenar i vattnet, tog en snus, väntade på att lite tid skulle gå och sedan gick vi upp till våra cyklar igen och trampade backen upp mellan husen mot macken.

Det finns andra ständigt återkommande sekvenser.

Som när några killar i en bil ropade på mig utanför en bar i Asbury Park en natt. Jag, ung och dum, vände mig tjänstvilligt om

GEMENSAMT FÖR DE HÄR HÄNDELSERNA ÄR MINNET AV SKRÄCKEN, DEN DÄR METALLISKA SMAKEN I MUNNEN, HJÄRTATS VIBRERANDE GALOPP I BRÖSTET

och undrade vad de ville. En av dem bara log föraktfullt, tittade på mig och sa: "Kick your ass, white boy", sedan öppnade han bildörren. Jag vände och sprang, det fortaste jag någonsin sprungit efter att jag hört en bildörr slå igen, upp mot mitt hyresrum utan att andas eller se mig om, jag bara spann i väg.

När jag inte hunnits i kapp efter några kvarter och vågade ta ett andetag och slå av på takten och vände mig om var gatan tom. Ingen hade följt mig. De garvade nog gott åt den rädda kille som drog på en femöring.

Gemensamt för de här händelserna är minnet av skräcken, den där metalliska smaken i munnen, hjärtats vibrerande galopp i bröstet och den tunga känslan av stegrat illamående som snör sig sakta uppför matstrupen.

JAG VET INTE varför det kommer sådana här korta sekvenser och rippas förbi under ögonlocken precis när jag ska sova ibland.

När jag är pressad eller stressad är det lite vanligare att det sker, har jag märkt. Men det kan komma lite när som helst. Det händer att jag ibland måste lyfta huvudet från kudden och öppna ögonen snabbt för att bryta projektorströmmen helt.

Jag drömmer dock sällan mardrömmar. Men ofta ganska skruvade och röriga episoder, inte sällan går de drömmar jag kommer ihåg i vaket tillstånd att ganska enkelt härleda till verkliga händelser i absolut närhet till drömmen.

Men de där sekvenserna i Stephen King-landet är alltid verkliga händelser, skirt förpackade i benvit disig skräck. Om ett hotat liv, tagna ur minnet, med det lilla glappet i ångesten om vad som kunde ha skett om det gått annorlunda.

Ibland tänker jag på om barnen har något Stephen King-land. Och hur sekvenserna under deras ögonlock i så fall ser ut.

Jag är inte säker på att jag vill veta det. ☹

 NATURKOMPANIET

BORLÄNGE | GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA
 HELSINGBORG | JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING
 LULEÅLUND | MALMÖ | NORRKÖPING | STOCKHOLM | SUNDSVALL
 UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND

WWW.NATURKOMPANIET.SE

När Situation Sthlms försäljare Irene Pettersson började fota upptäckte hon områden hon aldrig sett förut. Som "Grubben" på Kungsholmen. Dit återvänder hon ibland med kameran, och det håller grubblerierna borta.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Tänk hur nära man kan vara ett område utan att uppleva det. Jag har gått förbi här hur mycket som helst när jag hämtat min medicin på S:t Eriks metadonavdelning, utan att veta att det här fina området fanns. Man tittar rakt fram eller ner i marken för mycket.

Det var först när jag började fota för två år sedan som jag började utforska området. Här finns några gamla fina stenhus som ser ut att vara från ett annat århundrade. En som bor här berättade att det har varit stall där tidigare. Någon annan har sagt att det varit bårhus. Jag har också hört att det på sjuttioalet fanns fattighus här. Af Grubben var någon gubbe som upplät hus till fattiga som inte hade någonstans att bo. Det såg tydligen för jävligt ut på den tiden. Det är han som gett namn åt vägen Grubbensringen och Grubbensparken bakom sjukhuset.

Det finns också en fin park med en damm

som ligger här närmare vattnet. Jag fotar gärna träd. Och det ska gärna vara något i trädet: fågelholk, en koja eller barn som klättrar. Träd är som gamla levande varelser, som sticker ut med armar och ben och man ser alltid en massa figurer i dem.

Jag var med i Stadsmissionens fotoprojekt Mitt Stockholm. Det var så det började. Vi var 16 personer som fick var sin kamera, och det blev sedan en utställning på Fotografiska. Jag blev manisk på fotandet, var till och med ute på nätterna och fotade, det blev mycket bilder. Jag håller fortfarande på i perioder, när jag inte har mina återkommande depressioner som är ganska långa och ihärdiga.

Jag grubblar så mycket och då är det befriande när man kan gå ut och fota. Skönt att koppla bort hjärnan ibland. Det får mig att se nya saker i omgivningen som jag tidigare missat för att jag varit så mycket i mina tankar. Så det har varit väldigt friskt för mig att fota. 📷

Basta firar tjugoförårsjubileum

HÄR DRIVER 70 FÖRE DETTA MISSBRUKARE FÖRETAG

I **BÖRJAN AV** nittiotalet var det få som trodde på idén om ett arbetskooperativ för narkomaner. Människor med ett tungt missbruk bakom sig som skulle driva företag, kunde det funka? Det har det visat sig göra. I år fyller Basta arbetskooperativ 20 år.

– Med tanke på hur svårt det var för grundaren Alec Carlberg att få kommuner att nappa på idén är det riktigt häftigt att fira 20 år nu, säger ordförande Namu Nambiar när hon välkomnar till den stora gården i Nykvarn.

I dag har de ramavtal med över 90 kommuner och i Basta Nykvarn bor och jobbar 70 före detta missbrukare. Filosofin är rehabilitering genom arbete: med ökad självkänsla, egenmakt, personlig utveckling och mer yrkeskompetens.

– Arbetet är på riktigt, med betalande kunder. När jag själv kom hit för 16 år sen efter lång tid som heroinist upptäckte jag att jag faktiskt var behövd här, säger Namu Nambiar.

Namu Nambiar.

På den stora gården, omgiven av skog, ängar och vatten, finns stall och hundpensionat, snickeri och verkstad och ett flertal bostadshus. Här erbjuds produkter och tjänster inom bygg, parkskötsel, klottersanering och städ. Bland annat.

För att komma till Basta ska man först vara avgiftad, vilket kan vara ett problem.

– Det är platsbrist på avgiftning. Det finns människor som vill komma till oss, men som måste vänta. Ibland

går det illa, till exempel som för en kille som ringde oss varje vecka och sa att han ville hit, men han stod i kö till avgiftningen. En dag var det i stället hans soc som ringde och sa att han inte stod i kön längre, han hade dött.

PÅ GRUND AV platsbristen på avgiftning och att personer bara får vara där några få dagar har Basta tillsammans med tre andra organisationer, X-Cons, Rainbow och Primagruppen, startat "avgiftning light" på Sättraviks korttidsboende.

– Vi kallar det för Nollpunkten, för att man är där för att bli nollad på drogen och hinner vila upp sig lite, säger Namu Nambiar och förklarar att det fungerar som en brygga mellan avgiftning och behandling eller rehabilitering.

Där kan det också erbjudas plats om någon får ett återfall på Basta, i stället för att personen riskerar att "hamna på gatan".

Rehabiliteringstiden på arbetskooperativet är ett år – det är där smärtgränsen går för myndigheternas betalningsförmåga. Men många väljer att stanna kvar. En stor majoritet av dem som bor och arbetar där försörjs därför inte av det offentliga utan lever på eget arbete och det som företaget tjänar.

ANNA ÄR EN av dem som stannade kvar inom företaget i många år. Hon kom till Basta för 15 år sedan med en önskan om att lämna sitt amfetaminmissbruk och få tillbaka sina barn. Anna hade dåliga behandlingserfarenheter sedan tidigare och ville testa Bastas modell.

– Grejen med Basta är att man får ett riktigt jobb. Det är väldigt skönt i ett land där jobbet är ens identitet. Det handlar också mycket om att få en vanlig vardag och rutiner, säger hon.

Det fungerade för Anna och så gott som genast hade hon barnen hos sig varannan helg.

– Det har varit bra för mina barn. Och på somrarna ordnades det kollo och ridläger. Mina barn pratar i dag om Basta som nåt som symboliserar barndom för dem, säger hon.

Nu bor Anna i stan och har en fast anställning på en arbetsplats hon trivs på. På grund av oro för hur kollegor skulle kunna reagera på hennes bakgrund vill hon inte ha med sitt namn och foto i tidningen.

MARIA HAGSTRÖM

FOTNOT: En längre version av artikeln finns på situationsthlm.se

Gatans lag åker till VM i Chile

Nu reser det svenska hemlösa fotbollslandslaget till Santiago i Chile. Där tar de upp kampen mot 70 nationer om att bli bästa gatulag i världen.

– Jag spelade i VM i Mexiko för två år sen. Det var bland det största jag varit med om, att få åka dit och försvara sitt land i ett fotbolls-VM. En maxad upplevelse, säger Niki Holmgren, som i dag är tränare.

Homeless World Cup startar 17 oktober. Från Stockholm är två spelare uttagna till herrlaget, övriga kommer från Göteborg, precis som damlagets samtliga spelare.

– Vi hoppas ha en chans, vi möter väldigt duktiga och snabba lag, säger Niki Holmgren.

Gatans lag består av spelare med erfarenhet av hemlöshet, missbruk eller annat socialt utanförskap.

MARIA HAGSTRÖM

1201

vräkningar genomfördes under första halvåret 2014 i Sverige. Det är en minskning med 10 procent. Antalet ansökningar om vräkning minskade ännu mer: med 19 procent. Det tyder enligt Kronofogden på att det vräkningförebyggande arbetet har effekt och att parterna löser situationen utan att Kronofogden behöver kopplas in. Antalet vräkningar där barn var berörda minskade också. I Stockholm vräktes 70 barn under första halvåret.

Även vårdmiljöer behöver vårdas

Varje år står Locum bakom investeringar och underhållsåtgärder för 2 miljarder kronor. Det gör oss till ett av Sveriges största fastighetsbolag.

Läs mer om oss och våra pågående projekt på www.locum.se

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

VI ÄR EN DEL AV
STOCKHOLMS
LÄNS LANDSTING

HEMMA HOS

NU ÄR INTE Per Röhne långt från ett förstahandskontrakt. I fem månader har han bott i försökslägenheten i Farsta och enligt "den sociala byrån" kan kontraktet bli hans efter drygt ett år.

– Jag trivs här. Det är ett fint område och bra grannar som jag brukar sitta och snacka med. Här är atmosfären att man hejar på varandra, säger han.

I den stora ettan är väggarna fyllda med tavlor, på fönsterbräderna står ett och annat loppisfynd och på golvet ligger en röd matta som matchar den röda tv-bänken i plåt.

– Det är lite industrikänsla över den, det gillar jag, säger Per Röhne. En del möbler hade jag kvar sen förut, har haft mitt bohag hos min syrra. Hon har hjälpt mig mycket.

Han berättar att han via Arbetsförmedlingen nu ska gå en fyra månader lång datakurs.

– Meningen är att jag ska bli produktiv igen, det var ett tag sen.

Det var fyra år sedan, då jobbade Per Röhne som fastighetsskötare och bodde i tjänstebostad. Men företaget gick i konkurs och han förlorade både jobb och hem.

– Jag stod på gatan ute på Värmdö, och det var helt fel kommun att vara hemlös i. Jag blev flyttad hit och dit, och jag fick höra att där skulle jag aldrig få en egen bostad, att man måste ha stått i minst 15 år i kön. Jag stack ifrån Värmdö och bodde på gatan utan social hjälp, men jag hade tidningen tack och lov, försörjde mig på att sälja Situation Sthlm.

Efter en tid kom han in på Stockholms stads socialtjänst Enheten för hemlösa.

– Då började nåt hända och nu sitter jag här, säger han, för att göra en lång historia kort.

UNDER UPPVÄXTEN BODDE han på den här sidan stan: Södermalm, Hagsätra och Skärholmen. Men han

tillbringade somrarna på Öland, där hans föräldrar hade lantställe.

– Där var jag ofta ute i naturen med min far. Han lärde mig om botanik, natur och djur. Framför allt om insekter. I dag finns det inte samma urval av insekter som när jag var liten, fjärilar till exempel. Det är precis som med Östersjön, den är inte heller som när jag var liten. När man badade och dök runt med cyklop såg man mycket på havsbotten – det gör man inte i dag, vilket är läskigt.

Per Röhne är ofta ute i naturen idag också, har nyligen plockat svamp i skogen bortom Drewiken, som ligger nära hans bostad. När löven faller från träden kommer han att från balkongen kunna skymta vattnet bakom träden.

PER RÖHNE MINNS också att hans pappa brukade få besök av amerikanska kollegor på Öland.

– Pappa var militär, jobbade för FRA med radiospaning, sånt som är

aktuellt i dag också. Det kom många amerikaner på besök, det var lite skumt och jag fick lära mig att säga: How do you do? Jag tyckte att det var roligt.

Själv blev Per Röhne så småningom hippie och "antimilitär".

– Men han var väldigt tolerant min far, säger Per Röhne. Jag sprang på ungdomsgården Fyran och rökte brass. Det brukar ibland sägas att brass är inkörsporten till tyngre droger, men jag tror inte att det är själva drogen, jag tror snarare att umgänget är inkörsporten. Så var det för mig: umgänget, nyfikenheten, okunskapen, och till slut satt jag där med kallt stål i armen, som man säger. I dag känns det ganska enkelt att vara drogfri. Jag har substitutionsbehandling, vilket hjälper, men det handlar nog också om åren – jag är 57 år nu och har väldigt svårt att se att jag skulle börja igen.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARTINA HOLMBERG**

CITAT

/// Jag läser mycket, har bokhyllorna fulla. Det är som att fly in i nåt, en historia. Det är avslappnande att läsa skönlitteratur. Men jag läser annat också, allt möjligt, mycket historia."

/// När jag var 16, 17 år och flyttade hemifrån fanns det lägenheter överallt, så jag har bott på många ställen i stan. Då hade man ingen aning om vilken brist det skulle bli på lägenheter i framtiden."

/// Jag har börjat fota, vill fördjupa mig mer i det. Jag har skaffat ett makroobjektiv så att jag kan gå ner på djupet och kanske börja fota de riktigt små sakerna, insekter till exempel."

MED EGNA ORD

POESI

Det var då

● Jag visste inte att jag var förlorad tills du mig fann Idag vi knappt pratar men då, var vi allt för varann

STEFAN S

Domkraft

● En svensk man kom in på en bar i Köpenhamn. Han bad att få in en öl och en Gammeldansk. I andra änden av bardisken satt en japan. Han tyckte att japanen satt och glodde på honom, på ett konstigt sätt, så han gick fram och sade: "Va fan glör du på? Nu går vi ut och gör upp om det här." Sen kom dom in igen. Svensken hade fått en blålocka och en bruten näsa.

Så bartendern frågade "vad fan var det där för något?" "Det var karate från mitt hemland." Så han beställde in en öl till och en stor Jägermeister som han drack upp. Men japanen fortsatte med att bara glo. "Nej nu jävlar, nu går vi ut en gång till."

När dom kom in igen så hade svensken fått en blålocka till och kunde knappt gå. Så bartendern frågade: "Vad var nu det där då?" Japanen sade: "Det var jiu-jitsu från mitt hemland." En ny beställning och sedan ut på gatan igen. När dom sen kom in igen så blödde japanen näsblod och fick krypa fram till bardisken.

Då frågade bartendern: "Vad var det där nu då?" Svensken sade: "Det var domkraft Toyota från ditt hemland."

MARKKU

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

ERIK TALBOT/CREATIVE COMMONS

En svår kamp jag går igenom

● Vintern och våren 1997 var jag utan bostad och bodde runt hos vänner. Jag fick efter en tid boende på hotellhem, Svedmyra, Handelsvägen 186. Jag var inskriven på ett projekt som hette Kullagret. Där arbetade jag med ett tidningsförslag och jobbade deltid med att lära ut Office-paketet till socialtjänsten, bland annat till dem som arbetar på försörjningsstöd.

Med bedrövelse konstaterar jag att Socialtjänstens människosyn

är utöver det vanliga. Jag har dom senaste tolv åren kämpat med ett missbruk. Alkohol och heroin. Sedan 2010 är jag helt ren från både alkohol och heroin. Men kampen består. Nu går jag på substitutionsbehandling på Maria, Södermalm.

2012 i samband med ett rådrum på fyra månader där jag fick socialbidrag sålde jag den del, 25 procent, av vårt sommarhus som jag ägde, på inrådan av just socialtjänsten. Annars skulle jag inte vara berättigad till bidrag.

Det var ett arv från min mormor som jag värderade högt. Dom återstående 25 000 kronorna gick till att betala alla mina räkningar samt att leva på fram till i somras. Min familj har hjälpt mig sedan dess.

Socialtjänsten vill nu att jag även

säljer min livsinvestering, lägenheten på 19 kvadratmeter, som även är min pension. Och skaffar mig ett andrahandskontrakt.

Anledningen är att jag söker socialbidrag igen. Jag vill inte bli hjälpt någon längre period, utan initialt i behandlingen. Kanske få ett nytt så kallat rådrum. På stående fot avslög socialsekreteraren min ansökan. Ett slag rakt i ansiktet.

Socialtjänsten förstår tydligen inte den kamp jag går igenom. Först fysiskt, nu psykiskt.

Substitutionsbehandlingen är dessutom en investering för Stockholms stad. Mitt liv är så skört och jag är så tacksam för min drogfrihet att en flytt mitt under "resan" skulle äventyra mitt nyfunna liv. Det vill

ANDERS

Saker att göra i livet

● Lördagen 30 augusti kom en kvinna – tyvärr missade jag hennes namn – och köpte tidningen av mig utanför NK Hamngatan. Hon berättade att när hennes son gick på högstadiet gjorde han en lista på saker han ville göra i livet. Bland annat ville han köpa Situation Sthlm.

Så när de hittade en försäljare i Kista fick han en femtiolapp av sin mamma för att kunna köpa tidningen och pricka av det på sin lista.

Men han ville inte köpa för hennes pengar utan förtjäna egna pengar att köpa för. Först då kunde han pricka av det på sin lista.

Det var en otroligt gripande berättelse som berörde mig och därför vill jag dela med mig. I alla fall jag fick lite hopp om mänskligheten när det växer upp så fina, empatiska ungdomar. En stor kram till både mamma och son. Det är ju av sina föräldrar man lär sig.

ANN MALMBERG

Nyckeln till friheten

● Trots solens varma strålar såg jag bara mörker. Ingen tro på framtiden.

Drömmarna har upphört, längtan ut i ljuset finns men kraftlösheten tar överhand. Jag vet att det man sår får man skörda men finner inga frön. Trotsar mitt motstånd. Kanske kan jag hitta en bild som överraskar mig till hoppfullhet. Någonting som tar tag i mig skakar om måste söka för att finna – kameran som kamrat.

Ut.

Stegen tar mig ut på Långholmen. Suckarnas bro. När jag kommer till muren ser jag min skugga. Jag smyger mig in via vandrарhemmets dörr och ut på gården. En kasse med passande kläder står till mitt förfogande. Jag klär mig, öppnar grinden och går in.

Vissa smiter ut men jag smiter in. Jag tar mina bilder. Innan jag tar mig ut i friheten. Om inte ett bättre men lyckligare jag.

IRENE

KORT SAGT

Tankar kring livets gissel

● Jo, det där med alkohol, det kan vara ett gissel. Jag själv spottar inte i glaset. Det är klart, jag är nog ganska måttlig om jag ska jämföra med många andra. Det upptäckte jag härom veckan, då jag vaknade med en kraftig bakfylla! Och bakis, ja, det var längesedan jag var. Jag hade druckit sprit och en hel del annat – fråga inte vad det var ... Det var då jag kom att tänka på en dikt, jag tror att det är Strindberg.

Den lyder såhär:

"I går var jag full, lössläppt och yster. I går höll jag brandtal om frihet och rätt.

I dag är jag bakfull, nedstämd och dyster.

I dag vill jag spy i en vattenklosett."

Ja, det var så jag kände. Ett ljus i mörkret är att jag sedan dess varit mer måttfull med alkohol.

Synd, tycker jag, att jag inte blir lika bakis på cigg – det skulle vara lättare att sluta med den typen av gissel då.

PER

>> HÖST
MED ÖZZ!

NU ÄR HÖSTENS BILJETTER SLÄPPTA.
LÄS MER & BOKA PÅ WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

ÖZZ NÖJEN I »TVÅ HERRARS TJÄNRE«

UPPSALA >>>>
STADSTEATER

BILJ: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

MEGNA ORD

KORT SAGT

VINCENT JAC/CREATIVE COMMONS

En smygtitt

● Alla tittade förväntansfullt på födelsedagsbarnet då hon med försiktiga rörelser började öppna sitt paket. Utan förvarning började flickan storgråta. "Vadan detta", sa mormodern. De övrigas barnens blickar sökte sig fram till modern och vandrade sen runt mellan paketet och lillasystern. Gråten eskalerade när tårarna trillade ner på det halvöppnade paketet. "Vad är det lilla gumman", frågade mamma. Det hördes att hon kämpade efter luften mellan snyftningarna. "Har du ont", frågade mormodern som alltid hade sin burk Vick-salva redo i rockfickan. Alla hennes barn och barnbarn hade fått den tilldelad vid förkylningar, skavsår, getingstick, ja de flesta synliga delar av kroppen.

Lillan skakade ivrigt nekande till svar. "Aha, du har bergis smygtitt och vill inte ha innehållet", sa brodern. Nu började hon gråta än mera. "Fy på dig, har du varit och tjuvtittat", sa storasyster. "Tjuvtittat", sa pappan och skrattade, "det låter väldigt brottsligt i mina öron." "Nu kommer du inte till himmelriket", sa farmodern som var djupt religiös och mån om att lära barnbarnen rätt och fel.

Mormodern som hade fått ont i bröstet smög in handen under linnet för att smörja på Vick. Det var som om Vicken löste upp även hjärnceller, för högt utbrast hon: "Men Lillan, är det inte så att du inte kan få upp knuten på sidenbandet runt paketet?"

Hon tittade tacksamt mot mormor och nickade. Mamma hjälpte till att öppna paketet. Sen blev det hallonsaft och chokladtårta med tre ljus som lillan blåste ut alldeles själv.

IRENE

Mina val genom livet – både frivilliga

SEET MATTSSON/TT

● När jag var tre år gammal och morsan och farsan skulle gå på bio, då bodde jag på Kungsholmen. De brukade gå på Draken, som då var en biograf.

Innan de gick så brukade jag alltid få äggtoddy med cognac i, som jag alltid tyckte var jättegott och som jag självklart sov jättegott på – medan de var på bio. När jag var tretton år så köpte farsan och morsan en villa i Älvsjö, Herrängen. Första året jag bodde där

så pendlade jag varje dag mellan hemmet och Rålambshovsskolan. Sedan började jag i Långbrodalsskolan, som låg på gångavstånd från hemmet.

Varje dag såg jag en gammal moped som bara stod i ett hörn. Till slut tog jag mod till mig och gick in för att fråga om den var till salu.

– Ja, hundra spänn, svarade han. Men bakhjulet måste du fixa.

Vilket jag gjorde, i metallslöjden. När jag bodde på Kungsholmen så

var nästan alla djurgårdare. Men när jag flyttade till Herrängen och började meka med moppar och dricka öl upptäckte jag att tjejerna kunde göra något annat än att bara leka med barbiedockor.

MIN FARSA VAR lärare i Hässelby och slutade som adjunkt i Solna. Då blev han AIK:are. Jag jobbade i tretton år ute i Solna – men AIK:are det blev jag aldrig.

Finlands svar på oss

● Iso Numero – betyder "det stora numret" – är Finlands svar på Situation Sthlm. Tidningen är en kulturtidning som görs för att stödja dom som hamnat utanför samhället och dom som anses vara mindre värda än andra, en protest mot detta.

Tidningen kommer ut tre gånger per år, på sommaren, hösten och ett vinternummer. Totalt har det getts ut cirka tio tidningar, plus två stycken i år, det senaste den 11:e juni 2014. Upplagan på den senaste är

12000 exemplar. Den säljs så länge det finns tidningar kvar.

När man skriver in sig får man tre tidningar gratis. Därefter köper man dom för en euro styck och säljer dom för fyra euro. Man får handla max tio åt gången med vissa undantag. Det går inte att prenumerera på den, utan den ska köpas direkt av en registrerad försäljare.

Som försäljare får man köpa max 250 tidningar per år skattefritt. Tidningen distribueras av V.V.A.R.Y

(utan fast bostad) vid deras lokaler vid Kinaporinkatu 2a 8 Sörnainen plus på cirka fem olika ställen i Helsingfors.

Distributionsställen finns även i Turkku och Tampere och Vantaa. Tidningen finansieras av kultur-, åsikts- och faktatidningarnas förening, Kultti Ry.

Det är en mycket läsvärd tidning, förutsatt att du kan finska.

Adress: www.isonumero.fi och kultti.net.

MARKKU

och ofrivilliga

Eftersom jag både hade moppe och sedan skaffade motorcykel/bil med V8-motor, så det blev betydligt lättare att få tjejerna att åka med. Vilka resor det kunde bli. Då förstod jag att jag var en riktig hammarbyare. Jag flyttade hemifrån vid cirka 21 års ålder och träffade en tjej som var söt och hon ville gifta sig med mig – men det ville inte jag.

– Tycker du inte om mig, frågade hon då.

– Jo, sa jag. Men, jag har inte lekt klart än.

– Jag är med barn... men om du tycker om mig då kan vi väl lika gärna gifta oss. Jag tar livet av mig annars.

Det ville jag ju naturligtvis att hon inte skulle göra.

HON VISADE ÄVEN konkreta bevis på att hon menade allvar. Så till slut så gifte jag mig. Mot min egen vilja. Jag hade ju fortfarande V8:an kvar. Många gånger sa jag att; "Jag kommer bli sen", eller "jag sover över på jobbet". Vad jag egentligen gjorde, det har ingen med att göra. Jag hade även en egen firma som tillverkade precisionsinstrument till Marinens stridsledningscentraler eftersom en örlogskapten visste att jag kunde en hel del om elektronik då jag jobbade med pacemaker.

Så jag tillverkade det Marinen ville ha, eftersom det inte fanns att köpa på marknaden.

De blev nöjda efter att ha gjort en utvärdering av instrumenten i fem stycken ubåtar. Sedan fick jag leverera samma instrument till samtliga örlogsfartyg som hade en stridsledningscentral ombord. Jag fick två kundklagomål. Det ena var handhavandefel och det andra bestod i att de använt fel sorts batterier i stället för dem som jag anvisat.

Eftersom mitt äktenskap gick, rent ut sagt, åt helvete fast att vi fick två fina barn tillsammans, så skilde jag mig. Sammantaget så hade jag möblerat upp en lägenhet i Solberga som jag hyrde i andra hand, innan jag gifte mig. Efter det möblerade jag upp min frus lägenhet från ingenting. Därefter köpte vi en villa som morsan var med och finansierade, som jag

också möblerade upp.

Villan såldes, för att köpa två villor som låg på samma tomt. Den ena hyrde jag ut till hemlösa, vilket hjälpte till att finansiera vårt eget boende som jag också möblerade upp. I vår egen villa hade vi sju rum, gillestuga med biljardbord och öppen spis. Jag hade även ett eget arbetsrum, där jag hade alla mina prylar för att tillverka instrumenten till Marinen.

Till saken hör att i giftermålet ingick ett bonusbarn, som också var intresserad av vad jag gjorde i mitt arbetsrum. Han ställde till och stökade till, trots att jag låste dörren. Vilket gjorde att jag än mer höll till på jobbet, för att få ha mina saker ifred, så att jag skulle kunna betala för familjen och villan.

JAG SKILDE MIG som sagt, sålde villorna och det blev tiotusen riksdaler över till mig efter att lånen var betalda. De stålarna drog jag till USA med, fast jag hade delad vårdnad för barnen. Jag skickade ett vykort till barnen som på något konstigt sätt hamnade hos Socialtjänsten, för att jag skrivit i vykortet att jag skulle göra någon en tjänst i USA. Vilket Försäkringskassan och Socialtjänsten uppfattade som om att jag jobbade i USA – det gjorde jag inte.

Tjänsten som jag skulle göra, kunde lika gärna varit att jag skulle leda en blind stormrik person över the highway. Det var i alla fall inget jobb!

De stängde av mig från Försäkringskassan. Jag åkte tillbaka till Sverige och sökte hjälp på Socialtjänsten. Fick en rekvisition för att bo på Monumentet. Jag ifrågasatte om de tyckte att det var en bra miljö att träffa mina barn i? Jag tyckte även det var konstigt att min före detta fru fick en fyra i Högdalen för att barnen skulle ha det bra. Men att jag skulle ha mina barn i en miljö där det fanns aktiva blandmissbrukare.

Vilket tyvärr resulterade i att jag inte kunde träffa mina barn. Men även för att mina barns mamma snackade skit om mig till dem. Dessutom sa hon att jag söp. Vilket jag i

första hand lärt mig av mina föräldrar, mot min vilja. För när jag lärde mig att göra äggtooddy själv så smakade den aldrig lika gott som när mina föräldrar skulle gå på bio. Då förstod jag att det fattades en ingrediens.

Men, nu till slut, mycket tack vare Situation Sthlm, så har jag lyckats skaffa mig en egen förstahandslägenhet, utan Socialtjänstens hjälp. Vilken jag också möblerat upp. Dessutom har jag genomgått en skuldsanering som gjort att jag kunat ta banklån, jag är betrod.

Lånet har jag delvis använt till att skaffa mig en vassare bil än den jag hade förut. Lånet ska självklart betalas tillbaka, så jag inte hamnar i samma situation som förut, med kronkalle som jagar mig. Det vill jag inte.

DAGGE

KORT SAGT

Om en tillkomst

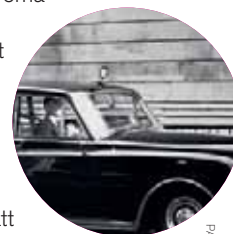
● Fråga: Vet ni varför privatchaufförerna kom till?

– Jo, för att alla kändisar blev så jävla fulla och påverkade så dom klarade inte att köra själva.

Fråga: Hur menar du då?

– Titta på Winston Churchill, han drack minst en helpanna om dagen. Vad Hitler drack, ja det vågar jag inte ens tänka på. Vad våra politiker dricker det får ni väl fråga Uppdrag Granskning om. Jag kör i alla fall min bil själv.

DAGGE

PAUL FARDEAU/CREATIVE COMMONS

utställningen

POLISEN I DINA ÖGON

Polismuseet
www.polismuseet.se

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

better work, better life

BOTKYRKABYGGEN

DANVIKSHEM

skandia

SVALNER

VALLENTUNA
FOTVÅRDSKLINIK

VISION

MÖTEN & UPPLEVELSER
Skåvsjöholm

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Wallenstam

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

SMÅÅ
SMÅFÖRETAGARNAS A-KASSA

Stavdal

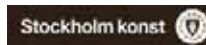
ZURICH

STEEN & STRØM SVERIGE AB

TYRÉNS

Solvalla

Svensk Fjärrvärme

TÄBY

SPARTOI AB

Stockholmshem

UNTONEN

LIFELINE PRESENTERAR

Owe Thörnqvist
85-årsjubileum

Biljetter: www.ticnet.se, 077-170 70 70 samt www.lifeline.se

Lagom lekfullt med tillbakalut

Kleerup

As If We Never Won

★★★★ ½ 80-talssyntarna brer ut sig på Kleerups nya EP. Inledande "Sad Boys" låter som ett överblivet instrumentalt stycke från Abbas inspelning av "The Visitors", men sedan avlöser de kvinnliga vokalisterna varandra. Varför ändra på en framgångsrik formel med Kleerup som producent och multimusiker bakom begåvade sångerskor. Norska Susanne Sundfør följs av Jenny Wilson, Malin Dahlström (Niki & The Dove) och Maja Ivarsson innan huvudpersonen själv avslutar snyggt med en akustisk gitarr och tackar Gud för demonerna.

Susanne Sundfør, som har sjungit med bland andra M83, Björk och Röyksopp, sätter en tydlig prägel på "Let Me In" som redan har släppts på singel och hårdpluggas i tv-reklam. Men det finns egentligen inget spår med lika tydlig hitpotential som tidigare Kleerup-succéer som "Every Heartbeat" eller "Longing For Lullabys".

Trots det är "As If We Never Won" en kompetent liten samling av låtar och goda insatser. Det låter lagom lekfullt och tillbakalutat, kanske framför allt om titelspåret, en ståtlig duett med Maja Ivarsson. Hennes sorgsna

röst passar utmärkt i midtempo ovanför syntmattorna.

I början av 2015 kommer ett nytt

minalbum från Kleerup och senare samma år även ett fullängdsalbum.

DAVID BOGERIUS

HÅRT MEN SAMTIDIGT MJUKT

Tre fjärdedelar av Spiders.

Spiders tar det vidare

DEN RETROAKTIVA, LITE hårdare rock'n'rollens renässans håller i sig. Till kvalitetslevererande svenska band som Graveyard, Black Trip, The Dagger och Imperial State Electric kan vi även räkna Spiders, en Göteborgskvartett som frontas med framgång av Ann-Sofie Hoyles.

– Redan när vi startade var vi som ett gäng tonåringar i replokalen. Vi tackade alltid ja till alla spelningar vi fick. Vi älskar verkligen det här livet, säger den karismatiske sångaren.

Spindlarnas andra album har döpts till *Shake Electric* och släpps 29 oktober. Flera av låtarna har redan testats på publiken under turnéer med Metallica, Kvelertak och Graveyard.

– Vi har en helt annan styrka tillsammans nu när vi spelat ute så mycket och kan luta oss mot varandra på annat sätt i dag. Jag är väldigt stolt över det vi åstadkommit, säger Ann-Sofie Hoyles.

Den primitivare rocken på 2012 års debut *Flash Point* räckte till en P3 guld-nominering i rock-kategorin. Fundamentet i musiken finns kvar men ljudbilden har utvecklats till ett rock'n'roll-pussel med körer, akustiska gitarrer och piano.

– Vi ville gå vidare och hitta nya vägar. Det vi gillar med många av skivorna från sjuttioalet är att det är hårt men samtidigt mjukt. Ett hårt riff kan följas av ett vackert piano, säger John Hoyles, bandets gitarrist och Ann-Sofie Hoyles äkta make.

Spiders spelar förband till Imperial State Electric på Debaser Strand, Hornstull, 2 oktober.

DAVID BOGERIUS

MUSIK

Tove Lo

Queen of the Clouds

★★★★ ½ "Stay High (Habits Remix)" har nästan 50 miljoner visningar på Youtube. Förväntningarna på den 26-åriga stockholmaren och hennes debutalbum är stora, inte minst i USA där en turné med Katy Perry stundar, och infrias tack vare kompetent låtskrivande och produktion.

"Like Em Young" kan bli nästa stora hit, inte minst för sin uppseendeväckande text, men det finns fler aspiranter till topplistan, som "My Gun", "This Time Around" och "Got Love".

Tove Lo

DAVID BOGERIUS

Goat

Commune

★★★★ Förväntningarna på Goat efter deras debutalbum *World Music* från 2012 är rysligt höga. *World Music* var ett av årets allra bästa, fullt av kaotiska, charmiga hittar med multikulturella influenser. En psykedelisk mix av kraut, afrofunk, metal och exotiska rytmer, förpackad i en galen estetik – där bandet gjort sitt bästa för att odla mystiken kring sig själva genom att uppträda maskerade, ägna sig åt ett slags dansant live-schamanism och marknadsföra sig som, typ, "voodoopräster från Korpilombolo". Men. *Commune* känns närmast som ett försök att upprepa succén, dock utan lika starka melodier som på debuten. Skivan känns i det avseendet lite för monoton.

Bästa spår? "Talk to God".

ALEXANDRA SUNDQVIST

Mapei

Hey Hey

★★★★ Jacqueline Mapei Cummings monsterhit "Don't Wait" från förra året har verkligen berett väg för en comeback i versaler. Likaså hennes medverkan på Timbuktus senaste skiva *För livet till döden*, där hon genom sin fantastiska sånginsats höjde skivan till toppbetyg (i min bok).

Och debutalbumet *Hey Hey* är verkligen värt sina åtta år av väntan. Tillsammans med producenten Magnus Lindehäll har Mapei skapat ett underbart, stundtals djungeldoftande, r'n'b-album. Ett album som dessutom känns som en musikalisk tröst i en, politiskt sett, ganska deprimerande tid. Låten "Change" är inget mindre än ett anthem i det avseendet. Det är ljvt, krispigt och progressivt. Och aldeles underbart.

ALEXANDRA SUNDQVIST

TECKNAT I HÄGERSTEN

JOHANNA ARESTROM

Nytt systerligt serieförlag

SYSTER FÖRLAG ÄR ett nystartat förlag för svenska alternativserier. Förlaget drivs av serietecknarna Åsa Grennvall och Sofia Olsson samt formgivarna Björn Schagerström och Samuel Svensson. Förlaget gav nyligen ut sin första publikation, Åsa Grennvalls serie-roman *Deras ryggar luktade så gott*, en skildring av att vara barn i en känslomässig påfrestande miljö – liksom att bli förälder och tvingas ta itu med sitt känslomässiga arv.

– Jag och Åsa har länge fungerat som hobbyredaktörer åt varandra och det kändes som ett naturligt steg att starta eget, säger Sofia Olsson. Serier inbjuder till självständighet, det går att göra allt själv från första idé till sista tuschsträck. Nu har vi lagt till utgivning till den processen.

Vad kommer ni att ge ut?

– Utgivningen kommer att präglas av svenska originalserier som drar åt det litterära, berättande hållet snarare än åt det konstnärliga. Vad vi ger ut under

2015 är fortfarande inte officiellt, men vi har kommit långt i arbetet med två fantastiska serieskapare som verkligen kan konsten att berätta en fångslande historia.

Du har gjort flera serieböcker om att leva, och verka, i Hägersten. Kan man säga att Syster förlag är Hägerstensbaserat?

– Japp. Lika mycket Hägerstens- som Sködingebaserat. Det är platserna där vi lever och arbetar.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Mer barrskog än gränder

Bruno K Öijer

Och natten viskade
Annabel Lee

★★★★ På Imperietplattan *Synd* från 1986 presenterades Bruno K Öijer för en stor publik med "Vykort". Samtidigt som Joakim Thåström blottade en påtaglig inspirationskälla banade inspelningen väg för Bruno K. Öijers eget genombrott med diktsamlingen *Medan giftet verkar* 1990.

Sedan dess har Linköpingspoeten vårdat sin karriär väl, liksom myten om sig själv, bejublad som gästartist på arenor och huvudattraktion på teatrar. Det blir inte mindre än fem kvällar med töjda vokaler på Södra Teatern i oktober.

Den svartklädda outsider-romantiken passar honom fortfarande, stramt förmedlad utan något behov av skiljetecken och fylld till brädden med metaforer. Men det som kan tyckas vara sökt på gränsen till posering är fortfarande Öijers styrka.

Och natten viskade Annabel Lee vistas mer i barrskog än i redan utforskade mörka gränder. Dikter som "Hänförda" och "Höjlt i dunkel" framstår som helt oförställda med ett direkt tilltal. Den yttersta domen faller visserligen varje dag, men det finns ett påtagligt hopp att finna i formuleringarna. De allra sista raderna sammanfattar det förträffligt: "det är försent nu / det kommer alltid att vara försent / lyckligtvis".

DAVID BOGERIUS

BÖCKER

Ida Linde

Norrut åker man för att dö

★★★★ Ida Linde stryker knappast sina läsare medhårs i en överkokt thriller. Historien påminner rejält om massmördaren Charles Starkweather och Bruce Springsteens *Nebraska*-album men *Nebraska* är utbytt mot ett avfolkat Västerbotten med snötäckta bensinmackspumpar.

Hopplösheten och svärtan dryper över de 200 sidorna.

De inledande vansinnesdåden kan inte förklaras men åtminstone få ett sammanhang som upptäcks i en krävande men riktigt skarp prosa.

DAVID BOGERIUS

Sara Ask & Lisa Bjärbo

Mera vego – mat för hela familjen

★★★★ Att laga grön mat är inte alltid så lätt, särskilt inte när man

ska servera de minsta – de matkonservativa, 2- till 5-åringar. Men det behöver inte heller vara så svårt. Den nya boken *Mera vego* av barndietisten Sara Ask och författaren/journalisten Lisa Bjärbo håller med sina enkla vardagsrecept vad den lovar. Här finns, som titeln visar, grön mat för hela familjen. Och framför allt är det enkla recept som

passar i vardagen. De flesta måltiderna tar mellan en kvart och en halvtimme att laga.

Mera vego är en bok för de nyfikna som vill äta mer vegetariskt och för dem som redan äter grönt men vill ha ny, näringsriktig inspiration.

Den innehåller också mängder av tips för den som vill få barnen att våga nya smaker – bortom potatis, pasta och pannkaka.

Boken ska ha en eloge för att den varken är präktig eller en chimär, som många livsstilsorienterade böcker i kokboksgenren kan vara. En grön liten pärla är vad den är.

ALEXANDRA SUNDQVIST

ÅRSKORT
246 KR /
MÅN

Lust har ingen gräns

Ett liv i rörelse är ett liv där du obehindrat gör allt som du får lust till utan att kroppen eller sinnet begränsar dig. Känslan av att vara smidig och stark är något vi önskar alla. Därför vill vi uppmuntra din träningslust på alla sätt vi kan, och erbjuder träning för olika intressen på olika nivåer.

FÖR DIG SOM VILL TRÄNA – VÄLKOMMEN TILL FRISKIS.

www.sthlm.friskisvettis.se

SKRÄCKFILMSHÖST

Riktigt jävla otäck

INGEN TID ÄR bättre än hösten för filmfantaster – mörkt, regnigt och upplagt för att sitta inomhus. Med tanke på årstiden och stundande allhelgonahelgen är det förstas skräckfilm som gäller. Och alla som gillar skräckfilm får sitt lystmäte när festivalen Monsters of Film trycker i gång projektorerna 8–12 oktober, nu större än någonsin med trettio filmer på fem biografer.

– Årets rekommendationer är många. Vår lineup innehåller bland annat Kevin Smiths senaste valrossthriller *Tusk*, *Flight of the Concorde*-gängets vampyrmockumentär *What We Do in the Shadows*, den visuella och mardrömslika hyllningen till giallo, *The Strange Colour of Your Body's Tears* och preapokalyptiska *These Final Hours*, som tävlade i Cannes i våras, berättar Johanna Holmin på Njutafilms, som står bakom festivalen.

Utöver det utlovas en mängd evenemang, bland annat ett seminarium om zombieapokalypsen och en workshop i hur man skapar sina egna specialeffekter.

– Personligen tycker jag att det är sjukt kul att kunna premiera så många kvinnliga regissörer inom skräck och sci-fi. Vi räknade nyligen att vårt filmstall består av 42 procent kvinnliga regissörer. Här går vi verkligen i bräschen för vår bransch.

HENRIK EMILSON

Nästan omänskligt svåra val

Två dagar, en natt

★★★★ De belgiska regisserande bröderna Luc och Jean-Pierre Dardenne gör det sällan lätt för sina karaktärer. Situationerna de hamnar i kräver ofta övermänskligt svåra val, om det ens går att tala om val eller bara om överlevnad. I filmen *Barnet* adopteras ett nyfött barn bort i jakten på pengar, i den sagolika *Pojken med cykeln* söker ett barn sin far, trots att

fadern inte vill veta av honom. Duon har en ofta realistisk tonträff som snuddar vid det dokumentära. Det är långa tagningar med handkamera och utan pålagd musik eller effekter, avskalat och kärnfullt.

I *Två dagar, en natt* är Sandra på väg tillbaka till jobbet efter en sjukfrånvaro på grund av depression. Medarbetarna har dock haft en omröstning om att få sin kollega åter

eller att få en bonus på 1 000 euro. En ny omröstning utlovas och Sandra har helgen på sig att besöka en efter en av de 16 anställda för att få dem att rösta på henne. Hon har det inte lätt och hennes kollegor får det inte heller lätt när hon knackar på deras dörr. Det är en tuff resa, mästertligt berättad, som visar att i slutändan kan vinsten vara något helt annat än målet.

HENRIK EMILSON

FILM

Kidnappningen av Michel Houellebecq

★★★★ Med kontroversiella böcker som *Plattform* och *Elementarpartiklarna* lämnar den franske författaren Michel Houellebecq få oberörda. Är det därför han kidnappas? Vi får egentligen inte svaret på vem som ligger bakom dådet, men vi lär känna underhuggarna som gör jobbet med att forsla bort honom. Under tiden i fångenskap uppstår ett upphöjt stockholmssyndrom och alla inblandade blir goda vänner. Michel Houellebecq spelar sig själv med stor självdistans i en mycket skruvad och rolig story.

HENRIK EMILSON

Faust 2.0

★★★★ Svensk skräckfilm är vi inte bortskämda med. Här får vi hela fem berättelser paketerade i långfilmen *Faust 2.0*. Kapitlen har ett gemensamt tema, nämligen ondsinta appar som laddas ner och vilkas användarvillkor godkänns utan att det finstilla läses, eller att inse vem som står bakom applikationen. Det här leder förstås till komplikationer. Trots att budgeten ibland är emot de fem regissörerna har de skapat god underhållning där vissa av berättelserna skulle kunna hålla för en helt egen långfilm.

HENRIK EMILSON

20000 Days on Earth

★★★★ Musikdokumentärer kommer starkt i höst, exempelvis de utmärkta studierna av Björn Afzelius och gruppen Vulkan. Filmen om Nick Caves 20 000:e dag på planeten är enormt underhållande. Den är till stor del dramatiserad, men ibland är det det som behövs för att skapa en bild av en så komplex person. Nick Cave bjuder på sig själv och berättar gärna om sitt skapande och liv. Inte minst får vi se arbetsprocessen med senaste skivan, vilket är mamma för musiknördar, oavsett om du är ett fan av Nick Cave eller ej.

HENRIK EMILSON

Långt från Jordbro

★★★★ De barn Rainer Hartleb följt sedan sjuttioalet i sina filmer om skolklassen i Jordbro har nu sett sina egna barn växa upp och ta sina vingliga steg in i vuxenvärlden. Vissa av dem har just fått barn, någon flyttar hem från Sidney med brasiliansk pojkvän, någon har mist sin pappa, någon drar till Kanada med en NHL-dröm, någon trevar efter en sångarkarriär i Grekland. Det de alla har gemensamt är att deras uppväxt gjort dem tillräckligt väl rustade för att ta sig ut i livet – de är nyfikna och hoppfulla och längtar efter sitt eget vuxna liv. Långt från Jordbro.

ULF STOLT

tiff. toronto
international
film festival®
OFFICIAL SELECTION 2013

70
MOSTRA INTERNAZIONALE
D'ARTE CINEMATOGRAFICA
la Biennale di Venezia 2013
Venezia 70 - Out of Competition

TRIART FILM PRESENTERAR EN FILM AV ANDRZEJ WAJDA

WAŁĘSA

EN ENDA PERSON
KAN FÖRÄNDRA VÄRLDEN.

BIOPREMIÄR 3 OKTOBER

TriArt Film

Se även bra film **på nätet!**

TriArt.se

LUGER PRESENTERAR

15 OKT STOCKHOLM | ANNEXET

BILJETTER: AXS.COM 0771-31 00 00

FIRST AID KIT

PLUS
GUEST:
**JO
ROSE**

"Tunnelbanan är det bästa man byggt"

ULF STAHR ÄR docent i etnologi vid Göteborgs universitet, med lång erfarenhet av arbete med stadsplanering i Stockholmsområdet. I september utkom hans senaste bok *En stad för de många eller för de få: Om allmänningar, sociala rörelser och rätten till staden i det nutida Stockholm*. Den nya boken är den femte delen av en serie undersökningar av Stockholms stadsomvandling.

– I boken tittar jag närmare på olika sociala rörelser, som företräder "de många" och uppstår ur en gemensam önskan om social förändring.

Han menar att trots att individens partipolitiska engagemang minskar, så ökar engagemanget i sociala rörelser.

– Allt färre människor är intresserade av att köpa något helhetspaket i ett politiskt parti, så i stället engagerar man sig i en fråga, i en utomparlamentarisk rörelse. Dagens Linje 17 påminner till exempel ganska mycket om Byalagen, som fanns i Stockholm under sjuttioalet, en rörelse baserad på de boende i stadsdelarna.

I boken skriver du om almstriden 1971 som en vändpunkt för Stockholms stadsomvandling. Hur menar du då?

– Striden om almarna i Kungsträdgården kan ses som en symbolisk vändpunkt för hela utvecklingen. Dessförinnan hade man ju rivit stora delar av centrala Stockholm. Det fanns en uppdämd ilska bland

stockholmarna. Efter det tvingades politikerna ta mer hänsyn till opinionen, man införde ändringar i vissa bygglagar, mer inflytande för hyresgäster för att stadsbyggandet skulle bli mer demokratiskt.

Bland de rörelser du tittar närmare på märks bland andra Rädda Aspudsbadet och Stoppa Förbifart Stockholm, men badet gick inte att rädda och förbifarten tycks ju bli av trots protester.

– Ja, visst är det rätt mycket som "misslyckats". Men det finns också en hel del protester som vunnit kraft. Till exempel så stoppades ju planerna på det tilltänkta badhotellet i Riddarfjärden. Andra exempel på sociala rörelser som fått genomslag är den vänsterradikala Allt åt alla, som bland annat ordnade en uppmärksam

"överklass-safari" i Saltsjöbaden häromåret. Medan man i Högdalen återuppbbyggt kulturhuset Cyklopen.

Vad tycker du är Stockholms största framtida utmaning?

– Att lösa bostadssituationen. Stockholm är ju en relativt liten storstad, om man jämför med dess europeiska motsvarigheter, så det borde inte vara så svårt. Det är därför viktigt att bygga ut kommunikationerna, inte minst tunnelbanan, för att öka möjligheterna att bygga nya bostäder inom rimliga avstånd. Tunnelbanan är det bästa man byggt i Stockholm, tycker jag, när man byggde den på femtioalet var den unik – aldrig nånsin tidigare hade man byggt en tunnelbana i en så liten stad.

ALEXANDRA SUNDQVIST

SPÅNGS ORKESTER SPÖKAR

Spökhusteatater om psykisk

UNDER TIDEN SOVER DOM ANDRA är en spökhusteatater om psykisk instabilitet, eller som teatergruppen Spångs Orkester också beskriver den: en surrealistisk mardrömsteater med aktuella frågor.

– Vi tar upp psykisk ohälsa ur olika aspekter: vem är sjuk och vem bedömer det, hur reagerar omvärlden och hur känns det när man inte har en plats och ingen kan relatera till ens värld, säger Frida Spång som skrivit manuset.

Föreställningen är uppbyggd som ett spökhust, med rum och korridorer som publiken rör sig mellan, ledd av en "galen" kvinna. Där i rummen väntar obehagliga och obekväma överraskningar. Scenerna baseras på omarbetade verk av bland andra Bram Stoker, Lewis Carroll och HP Lovecraft.

– Vissa delar är ganska otäcka och det är tunga ämnen. Andra scener är mer drömska och spooky, säger Frida Spång.

Hon tycker att skräck, som ofta uppfattas som fulkultur, ska få finnas och ta plats.

– Det finns strikta idéer om hur teater "ska vara", men vi bryr oss så lite som möjligt om dem. Jag gillar punkinställning – att testa det som inte ses som rätt och fint.

Under tiden sover dom andra spelas på SITE vid Telefonplan till och med november.

MARIA HAGSTRÖM

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

Med strömmen

Elektrikern Andreas Holmberg, 24, från Traneberg ska åka med yrkeslandslaget till EM i Frankrike i oktober och tävla mot 14 andra elektriker. Hans favoritverktyg är en blå skaltång.

BRILJANT

– Under en tävling ska man göra det mesta som en elektriker ska kunna. Det är installationsarbeten, byggnation av elcentraler, kabelstegar, uppsättning av lampor, tryckknappar och vägguttag. Det ingår också en del programmering för smarta hus. Och man gör allt med världandets material.

– Jag vann yrkes-SM 2010 och fick åka till yrkes-VM i London 2011 för att tävla. Där fick jag nästan en chock över hur stor själva tävlingen var. Jag kom på delad fjärdeplats, vilket var ganska surt. Det var några kanaler jag kapade fel och några vinklar som inte blev som de skulle. Nu vill jag verkligen ta guld och träna både med en coach och på egen hand. Vi har också varit på träningsläger med yrkeslandslaget på Irland.

– Det är 32 andra länder på plats, men alla har inte en elektriker med. Så jag tror att det är 14 andra elektriker jag kommer att tävla mot. Vi gör våra installationer i var sitt bås och tävlingen pågår i två dygn. Domarna tittar på snabbhet, funktion och hur snyggt man gör sina arbeten. Efter tävlingarna brukar det vara middag och prisutdelning med pompa och ståt.

– Mina verktyg skickar jag i förväg med yrkeslandslagets lastbil. Men mitt favoritredskap, den blå skaltången, tar jag med mig i resväskan när jag åker.

– Att tävla i sitt yrke utomlands är ett bra sätt att visa upp sig för omvärlden, det ger chans till internationella jobb framöver. Dessutom har jag fått vänner runt om i världen som jag kan hälsa på. I framtiden skulle jag vilja jobba med smarta hus utomlands. Men först tänkte jag se till att få ytterligare en medalj att hänga runt gardinstången hemma.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MARTINA HOLMBERG**

SAMTIDIGT / MEANWHILE

NY UTSTÄLLNING: VAD HÄNDE I VÄRLDEN 1628?

Shakespeare skriver sina odödliga dramer, i Rom invigs Peterskyrkan och på Island görs piratangrepp. Under ett träd i den kinesiska huvudstaden tar kejsaren sitt liv, den indiska prinsessan dör efter att ha fött sitt fjortonde barn och på den ryska tajgan flyr en livegen man för att komma undan sin herre. Kontakter knyts över kontinenterna, idéer, varor och sjukdomar sprids, konflikter och kulturutbytet uppstår och världen förändras.

#meanwhilevasa
www.vasamuseet.se
Vasamuseet är en del av Statens maritima museer

"Vi ska gå och hämta lunchmat"

Vad gör du på ditt jobb?

– Jag åker ut till fängelser runt om i landet och försöker se till att de som suttit av sitt straff ska få ett arbete efter frigivningen. Det brukar gå ganska bra.

Vad tycker du om tidningen?

– Den är bra rakt igenom.

Saknar du nåt i den?

– Nej, den har en bra bredd och tar upp viktiga samhällsfrågor.

VID GLOBEN KL 11.20
NAMN: Lars-Olof Nyberg
(Till höger på bilden syns kollegan Tommy Johansson som också brukar köpa tidningen)
ÅLDER: 54 år
BOR: Stureby
GÖR: Krimhandläggare på arbetsförmedlingen i Globen

Brukar du alltid köpa den här?

– Oftast köper jag den i Svedmyra, annars kan det bli lite varstans.

Vart är du på väg nu?

– Vi ska gå och hämta lunchmat från en grekisk restaurang här i närheten.

TEXT **GERD ERIKSSON**
 FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Vi brinner för låga priser.

Det påverkar förstås miljön.

Det är lätt att dra paralleller mellan riktigt låga priser och miljöpåverkan. Någonstans måste man ju spara in, eller hur? Men det är faktiskt precis tvärtom. I alla fall på Willys.

Ta våra butiker som exempel. Med lock på kylar och frysar, värmeåtervinning och energisnål belysning använder vi mindre energi och sänker våra driftkostnader. Det tjänar ju även miljön på. Detsamma gäller för våra inköp. Tack vare mångårig erfarenhet och smarta metoder blir en order sällan för stor. Skulle något ändå behöva slängas försöker vi alltid ta hand om det på bästa sätt. Till exempel blir en del av vårt matavfall biogas.

Bra Miljöval

Om du precis som oss bryr dig om miljön ska du handla på Willys. Inte bara för att våra butiker är märkta med Bra Miljöval. Utan även på grund av vårt stora miljövänliga sortiment. I vissa produktgrupper har vi faktiskt bara miljömärkta varor. Dessutom har vårt eget ekologiska varumärke Garant Eko ett stort utbud till riktigt lågt pris. Allt som allt blir det närmare tusen ekologiska och miljövänliga varor att välja mellan. Givetvis gäller vår affärsidé även för dessa varor, vår ambition är du ska hitta Sveriges billigaste ekologiska matkasse hos oss. Så nästa gång du behöver vara snäll mot både plånbok och miljö, välkommen till Willys.

Ps. Vill du veta mer om vårt miljöarbete, surfa in på www.willys.se/miljo

Joyce Tenneson

Joyce Tenneson är en av fotohistoriens viktigaste och mest inflytelserika fotografer. Hon arbetar nästan genomgående med porträtt, men i en egen, unik stil. Denna utställning rymmer bland annat serien Wise Women där Joyce Tenneson porträtterar åldrandets skönhet och visdom.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet söndag–onsdag 9–21, torsdag–lördag 9–23

Fotografiska

HUVUDPARTNERS

LUMIX

SAMSUNG

PARTNERS

Clear Channel

Audi

LINDAHL

accenture

EY
Building a better
working world

TELE2